

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Katedra žurnalistiky

**PROMĚNY INTERNETOVÝCH TITULKŮ
S NÁSTUPEM AKTUÁLNĚ.CZ**

Bakalářská diplomová práce

Daniel Kunz

Vedoucí práce: Ing. David Macháček

Olomouc 2012

Prohlašuji, že práce byla napsána vlastními silami za užití všech uvedených zdrojů a literatury pod vedením Ing. Davida Macháčka.

Počet znaků práce je 76 455.

V Olomouci dne

Daniel Kunz

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucímu práce Ing. Davidu Macháčkovi za pomoc a dodávání podpory při vypracovávání práce. Také děkuji Mgr. Marku Lapčíkovi Ph.D. za podnětné konzultace.

ABSTRAKT

Kunz, D.: *Proměny internetových titulků s nástupem Aktuálně.cz*, Olomouc 2012. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Filozofická fakulta. Katedra žurnalistiky. Vedoucí práce: Ing. David Macháček

KLÍČOVÁ SLOVA

Aktuálně.cz – Novinky.cz – iDnes.cz – titulek – internetová periodika – zpravodajství – žurnalistika

Práce se zabývá změnou v syntaktické stavbě zpravodajských titulků českých online periodik po nástupu zpravodajského portálu Aktuálně.cz.

Hlavní důraz je kladen na vývoj na serveru Aktuálně.cz, dochází k porovnání se servery iDnes.cz a Novinky.cz. Rozsah zkoumaných titulků je z let 2004-2007.

ABSTRACT

Kunz, D.: *The Transformation of Internet Headlines after the Approach of Aktuálně.cz*, Olomouc 2012. Bachelor thesis. Palacký University Olomouc. Philosophical Faculty. Department of Journalism. Thesis supervisor: Ing. David Macháček.

KEYWORDS

Aktuálně.cz – Novinky.cz – iDnes.cz – headline – internet journals – news – journalism

This work deals with the transformation of headline's syntax of the Czech internet journal after the approach of a news portal Aktuálně.cz.

The main emphasis is focused on the development of a journal Aktuálně.cz. There is also a comparison with other journals, iDnes.cz a Novinky.cz. The spread of research is from 2004 to 2007.

Obsah

1	ÚVOD.....	2
1.1	CÍL PRÁCE	3
1.2	METODY ZPRACOVÁNÍ.....	3
1.3	VÝSLEDKY PŘEDCHOZÍCH STUDÍÍ.....	5
2	TITULKY	8
2.1	FUNKCE TITULKU A PŘÍPADNÁ ZMĚNA V ČASE.....	8
2.2	VYMEZENÍ POJMU VÍCEVĚTNÝ TITULEK.....	10
2.3	TITULKY NA INTERNETU	10
2.3.1	TITULKY AVIZUJÍCÍ PODOBU ČLÁNKU	11
2.3.2	EXPRESIVNÍ PODOBA TITULKŮ	12
3	INTERNET.....	14
3.1	SPECIFIKA INTERNETOVÉ ŽURNALISTIKY	14
3.2	ČAS STRÁVENÝ NA PORTÁLECH	15
3.3	VÝVOJ NÁVŠTĚVNOSTI SLEDOVANÝCH SERVERŮ V JEDNOTLIVÝCH OBDOBÍ.....	16
3.4	PŘEDSTAVENÍ JEDNOTLIVÝCH SERVERŮ.....	19
3.4.1	AKTUÁLNĚ.CZ	19
3.4.2	IDNES.CZ.....	20
3.4.3	NOVINKY.CZ.....	20
4	VÝSLEDKY PROCENTUÁLNÍHO ZASTOUPENÍ VÍCEVĚTNÝCH TITULKŮ V JEDNOTLIVÝCH OBDOBÍCH	21
4.1	SITUACE ROK PŘED NÁSTUPEM AKTUÁLNĚ.CZ – 29.11.2004 – 5.12.2004.....	21
4.1.1	POROVNÁNÍ JEDNOHO DNE – STŘEDA 1. 12. 2004	21
4.2	ŠEST MĚSÍCŮ DO STARTU AKTUÁLNĚ.CZ – 1. 5. 2005 – 7. 5. 2005	22
4.2.1	POROVNÁNÍ JEDNOHO DNE – STŘEDA 4. 5. 2005	23
4.3	PRVNÍ TÝDEN AKTUÁLNĚ.CZ – 1. 11. - 7. 11. 2005	24
4.3.1	POROVNÁNÍ JEDNOHO DNE – STŘEDA 2. 11. 2005	25
4.4	PŮL ROKU EXISTENCE PORTÁLU AKTUÁLNĚ.CZ – 1. 5. 2006 – 7. 5. 2006.....	26
4.4.1	POROVNÁNÍ JEDNOHO DNE – STŘEDA 3. 5. 2006	26
4.5	NOVÝ SERVER PO ROCE PROVOZU – 1. 11. - 7. 11. 2006	27
4.5.1	POROVNÁNÍ JEDNOHO DNE – STŘEDA 1. 11. 2006	28
4.6	ROK A PŮL PO SPUŠTĚNÍ AKTUÁLNĚ.CZ – 1. 5. - 7. 5. 2007	29
4.6.1	POROVNÁNÍ JEDNOHO DNE – STŘEDA 2. 5. 2007	30
5	ZÁVĚR.....	32
6	SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY	35

1 ÚVOD

Rozšiřování internetu do stále většího počtu domácností¹ stojí i za zvýšeným počtem návštěv na českých zpravodajských portálech. Servery se začaly předhánět, který z nich přiláká větší počet uživatelů. Mezi zaběhnuté poskytovatele zpravodajství, iDnes.cz² a Novinky.cz, se v roce 2005 přidal další člen českého mediálního trhu Aktuálně.cz. Do doby nástupu Aktuálně.cz v internetových redakcích povětšinou nepracovali novináři zaměřeni na psaní zpráv pouze pro internet, většinou se jednalo o přepisy tištěných zpráv z tištěných médií, nebo televizí. Nicméně internetové zpravodajství si žádalo změnu přístupu od redaktorů, kteří přišli z tištěných novin.³ V tu chvíli nastal problém. Jak přilákat čtenáře k rozkliknutí článku? Byla potřeba najít a vyzkoušet nové metody. První, na co většinou padne čtenář pohledem, je titulek článku. Editoři tedy začali měnit podobu titulku.

V prostředí redakčního systému zpravodajského portálu je ovšem těžké pracovat s grafickou podobou titulku, která je odkázána na celkový grafický layout serveru. Zatímco v tištěných periodikách je možnost titulek měnit formou změny písma, barev, počtem řádků, počtem sloupců, na internetu nic z toho možné není. Jako poslední možnost pro úpravu editorům zbyla jazyková stránka, lexikální a syntaktická podoba titulku. Tvůrcům mediálních obsahů na internetu nebyl v začátcích k dispozici žádný manuál, jak webové titulky psát. Nezbyvalo jim, než sledovat vývoj návštěvnosti jednotlivých článků a podle návštěvnosti případně měnit podobu titulku, aby přilákal k přečtení větší počet uživatelů.⁴ Tou dobou se na zpravodajských portálech začaly častěji vyskytovat tzv. titulky „s tečkou“, neboli, jak si je definujeme později, vícevětne titulky.

Téma práce bylo vybráno po konzultaci s vedoucím práce Davidem Macháčkem. Díky své dlouhodobé praxi v deníku Aktuálně.cz a přítomnosti u vzniku tohoto portálu si povšiml trendu vícevětých titulků. Práce vychází z teze, že právě nástup Aktuálně.cz způsobil častější psaní titulků, které mají alespoň dvě věty a jsou rozděleny tečkou, otazníkem, či vykřičníkem.

V teoretické části autor přináší rešerši výzkumů, které se týkaly zpravodajských titulků, či alespoň rámcově zmiňují problematiku větné skladby titulku v médiích. Kromě tohoto se autor dotýká problematiky dělení titulku a jeho funkce. Popis funkce titulků je řazen chronologicky. Nechybí ani část rozebírající specifika internetové žurnalistiky. Autor

¹ http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/kolik_domacnosti_v_cr_ma_pocitac_a_internet

² Autor zvolil psát název serveru iDnes.cz právě v této podobě, protože magazíny o českém internetu Lupa.cz a Pooh.cz užívají právě tuto podobu psaní názvu zpravodajského portálu.

³ V případě Aktuálně.cz téměř celá redakce přešla z Hospodářských novin.

⁴ Rozhovor s D. Macháčkem, příloha č. 1.

neopomíná v počátku práce zmínit zvolené metody, pomocí nichž práce vznikala.

Praktická část práce přináší komparaci tří nejčtenějších zpravodajských portálů. V rámci jejich porovnání se autor zaměřil na větnou skladbu titulků. Kritériem hodnocení titulku byla pro přítomnost interpunkčních znamének v titulku, přesněji se jednalo o tečku, vykřičník nebo otazník. Práce zjišťuje, zda psaní titulku „s tečkou“ je pouhou módní vlnou v českých médiích, či se jedná o zažitý jev. Součástí práce je i představení zpravodajských serverů Aktuálně.cz, iDnes.cz a Novinky.cz. Bohužel pro server Novinky.cz nebyla získáno tolik informací jako pro zbylé dva portály. I přes kontaktování redakce o rozhovor s editory, nebylo odpovězeno. Pomocí rozhovorů s profesionálními novináři autor předpoví trend užívání vícevětných titulků v budoucnosti.

1.1 CÍL PRÁCE

Hlavním cílem práce je zjištění, zda Aktuálně.cz začalo ve větší míře užívat vícevětné titulky a zda jejich případné užívání ovlivnilo ostatní servery. Autor nastíní, za pomoci rozhovorů s aktivními novináři, důvody užívání titulků s více větami a jejich předpokládaný vývoj v budoucnosti. Zkoumané období je spjato s nástupem a působením serveru Aktuálně.cz. U titulků serverů Aktuálně.cz, Novinky.cz a iDnes.cz bude sledována větná skladba a dojde k výpočtu procentuálního zastoupení vícevětných titulků. Výsledky budou následně porovnány s výsledky téhož jevu na portálech Idnes.cz a Novinky.cz. Sledováno bude procentuální zastoupení výskytu titulků „s tečkou“. Nadále se autor pokusí zodpovědět, zda se jedná o pouhou módní záležitost, přirozený vývoj, nebo jde o prvek bulvarizace.

Jedním z dílčích cílů práce je komparace přístupu zpravodajských portálů k tvorbě titulku, který se týká stejné události. V práci se mimo jiné objeví vývoj návštěvnosti jednotlivých portálů s důrazem na servery, které jsou v této práci sledovány detailněji.

1.2 METODY ZPRACOVÁNÍ

Důležitým bodem práce bylo vymezení období, ve kterém bude sledováno zastoupení vícevětných titulků. Výchozím bodem se stal první týden fungování Aktuálně.cz 1. 11. – 7. 11. 2005. Obdobím pro sledování změny titulků se stal půlrok. Došlo tedy k vymezení dat po půlrocích od prvních dostupných dat pro online deníky iDnes.cz a Novinky.cz až po květen 2007. První dostupný týden pro pozorování titulků se stal 29. 11. – 5. 12. 2004. Dřívější data k porovnání obou serverů k dispozici nebyla. Poté se jedná o 1. 5. – 7. 5. 2005, 1. 11. – 7. 11. 2005, 1. 5. – 7. 5. 2006, 1. 11. – 7. 11. 2006, 1. 5. – 7. 5. 2007. Datum ukončení

sledování bylo zvoleno s ohledem na okolnosti dodávání zpráv České tiskové kanceláře (dále ČTK) redakci Aktuálně.cz. Vzhledem k ukončení spolupráce server přestal odebírat zprávy od ČTK⁵ a začal produkovat svoje vlastní původní zpravodajství, došlo k ukončení sledování titulků, protože zbylé dva servery zprávy od ČTK stále odebíraly.

Soubor titulků byl získán pomocí mediálního archivu Mediasearch společnosti Newton media.⁶ Posléze došlo k převedení titulků do tabulkového kalkulátoru. U takto získaných souborů byly titulky detailně sledovány za účelem rozlišení, který titulek vyhovuje našemu vymezení vícevětneho titulků uvedenému níže. Titulky, které vyhovovaly, byly označeny tučným písmem, aby se usnadnila orientace v souboru titulků. Během procházení materiálu došlo ke zjištění, že mnohé titulky u Aktuálně.cz se opakují, jednalo se zejména o titulky ze sportovní a ekonomické rubriky. Autor tedy musel celý soubor projít a titulek po titulků a zjistit, který je uveden vícekrát, a následně ho vyškrtnout. V jednom týdnu bylo uvedeno vícekrát až 400 titulků. U serveru Novinky.cz docházelo k velkému výskytu tzv. stabilních titulků.⁷ Jednalo se převážně o krátké zprávy od ČTK, které byly uváděny v podobě: Aktualita a časový údaj (např. *Aktualita 12:04:07*). Tyto titulky zůstaly zařazeny v souboru titulků, ale při výpočtu procentuálního zastoupení nebyly brány v potaz, stejně tak se s nimi nepočítalo v celkovém počtu zpráv.

Titulky, které odpovídaly formě, byly spočteny a následně pomocí vzorce *počet vícevětnych titulků krát 100 děleno celkovým počtem titulků za týden*⁸ bylo vypočítání jejich procentuální zastoupení na celém souboru titulků během jednoho týdne. Získané číslo bylo zaokrouhleno na dvě desetinná místa. Všechny výsledky byly poté zaneseny do tabulky. Stejný postup byl podniknut i u jednotlivě zvoleného dne. Na základě údajů firmy NetMonitor, která sleduje průměrné přístupy během měsíce, a na základě konzultací s novináři a mediálními teoretiky došlo ke zvolení středy. Z každého sledovaného týdne byla vybrána středa, a právě pro tento den došlo k podrobnějšímu sledování větné skladby a toho, jakou podobu dávají jednotlivé redakce zpravodajských portálů titulkům, které se týkají stejných zpráv. Jednalo se o data 1. 12. 2004, 4. 5. 2005, 2. 11. 2005, 3. 5. 2006, 1. 11. 2006 a 2. 5. 2007. Soubor zkoumaných titulků je přiložen k práci na CD ve formátu xls.

Zvolení portálu Aktuálně.cz koresponduje se zaměřením této práce, ovšem ke zvolení serverů Novinky.cz a iDnes.cz došlo po analýze návštěvnosti jednotlivých serverů věnujících

⁵ <http://www.lupa.cz/zpravicky/ctk-vypovedela-smlouvu-s-aktualne-cz/>

⁶ www.mediasearch.newtonit.cz

⁷ Autor vychází z dělení uveřejněného v *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*, o kterém se zmiňuje v kapitole 2.1

⁸ Např. na Aktuálně.cz první týden v listopadu 2005. 7 titulků krát 100/416 titulků za týden = 1,68 %

se všeobecnému zpravodajství. K titulkům z iDnes.cz byly přidány titulky ze sportovní rubriky, v archivu jsou sportovní zprávy vedeny zvlášť pod serverem sport.iDnes.cz. Důvody k tomuto kroku byly dva. Zaprvé zbylé dva servery měly zařazené zprávy ze sportu, a zadruhé jsou a byly sportovní zprávy na iDnes.cz zobrazovány na hlavní straně.

U online archivů je k dispozici poslední varianta nadpisu a článku. Autoři často texty a nadpisy mění a k archivaci se dostane až poslední varianta. Je tedy nutné vzít v potaz, že u mnohých článků se nemusí jednat o původní titulek, který byl zveřejněn bezprostředně se zveřejněním první verze zprávy. U mnohých zpráv je uvnitř článku údaj o prvním zveřejnění a následně poslední aktualizaci, nicméně tento údaj mnohdy ani není uveden.

Sledování návštěvnosti a průměrné délky návštěvy kopíruje období sledování zastoupení vícevětných titulků. Pokud v práci nebude uvedeno jinak, uvedené titulky vychází z příloženého souboru titulků vždy k týdnu, či dnu, který je sledován. Stejně tak, pokud nebude uvedeno jinak, číselné hodnoty o počtu návštěv a délce návštěvy jsou získány z veřejně přístupného zdroje online magazínu Marketing & Media.⁹

1.3 VÝSLEDKY PŘEDCHOZÍCH STUDIÍ

Titulkům se věnuje část publikací. Přiblížíme ty práce, které zkoumají titulky ať už ze syntaktické podoby, či se zabývají porovnáním titulků v určitém časovém období. Kromě jazykovědců se problematice titulků věnují i tři diplomové práce, které jsou v práci zmíněny, protože si jejich autoři všímají skutečnosti, že některé titulky jsou rozděleny tečkou. Autor nemá ambice zmínit všechny studie, které se týkaly titulků. Nezmiňuje například výsledky studie J. V. Bečky z roku 1973, protože jeho výsledky jsou srovnatelné s prací Václava Křístka a došlo by ke zbytečnému dublování informací.

V roce 1973 Václav Křístek zveřejňuje svojí práci, kde rozebírá titulky na podkladu jednoho čísla Rudého Práva z 25. 7. 1972 a všímá si, že ve velké míře jsou zastoupeny věty dvojčlenné slovesné. Nejvíce však převládají věty jednočlenné jmenné, naopak téměř neužívaná jsou souvětí. Celkem lze jeho výzkum shrnout, že v tehdejší tisku převládaly nadpisy spíše kratší, a bez užívání sloves. Z konstrukcí titulků, které uvádí „*vybočující z běžného úzu*“, uvádí titulky, které obsahují elipsu a svým nedopovězením získávají potenciální čtenáře. (Křístek, 1973, str. 229 – 237)

Další z autorů, kdo se věnuje obsáhle titulkům je Eva Macháčková, která se zabývá spíše lexikem titulků. Nicméně zmiňuje užívání titulkových komplexů, čímž nepřipouští užívání

⁹ <http://mam.ihned.cz/navstevnost-serveru/>

souvětí, či více vět. Užívání aposiopese neoznačuje za příznakové, ale jako součást persvazivní funkce titulku. Stejně tomu tak je i s užíváním eliptických titulků, kde Macháčková tvrdí, že jsou užívány za účelem získání čtenáře, nebo kvůli snaze po stručnosti (Macháčková, 1985, str. 215 – 223)

Rozbor titulků v českém zpravodajství provedl docent Bartošek na materiálu MF Dnes a Rudého Práva ze září roku 1995. Očekává, že titulky se prodlužují, aby více zaujaly čtenáře. Ve zkoumaných titulech z roku 1995 nedokládá ani jeden titulek s více větami. Objevují se pouze souvětí a to ještě ve velmi malé míře. U Mladé Fronty je poměr 60:18 pro jednoduché věty a u Rudého Práva převažují jednoduché věty v poměru 73:13. (Bartošek, 1997, str. 69)

Bartošek se také zmiňuje o takzvaných zastřešujících titulcích, které jsou v tištěných novinách používána pro uvození hlavního tématu na jedné, nebo na více stránkách. Pod ním následují dílčí témata. Dokládá na příkladu: *PROTEST LÉKAŘŮ: nejistá plavba mezi nátlakem a věrností Hippokratově přísaze*. U tohoto typu se dá pozorovat analogie k titulkům, které jsou zde charakterizovány, jako *titulky avizující podobu článku*. (Bartošek, 1997, str. 69 – 70)

Jeden z detailních průzkumů novinových titulků provedla Hana Srpová. Hned v úvodu svého výzkumu zdůrazňuje důležitost titulku, když říká, že text nadpisu často plně nahrazuje další četbu článku. Titulky jsou chápány jako ústřední složka novinového textu. V bádání nad titulky deníku *Moravskoslezský den* zmiňuje, že souvětí podřadné naznačuje dramatické dění, které zároveň bývá tématem vlastního článku. Dochází k tomu, že při spojování větných struktur jsou nejúčinnější konstrukce nevětného charakteru. Dialogická forma titulku se považuje za pokus o aktualizaci formy, v takové formě je první věta v podobě otázky, nebo zvolání a druhá odpovídá. Užívání vícevětných na internetu lze přirovnat k užívání titulkových komplexů v tištěných médiích, s tím rozdílem, že internetové prostředí si žádá ještě větší nahuštění informace. (Srpová, 1988, str. 25 – 42)

V roce 1999 zveřejnil Amr Ahmed Shatury srovnávací studii, ve které konfrontuje české titulky s titulky arabskými. Při porovnávání syntaxe titulků si všímá, že dříve převažovali statické titulky s jednočlennými neslovesnými větami. O titulcích v dnešní době sděluje: „*V současné době pozorujeme, že věty v titulcích jsou smíšené – vedle jednočlenných vět (větných ekvivalentů) se vyskytují často i věty dvojčlenné a někdy i souvětí.*“ Shatury provedl i výzkum zastoupení souvětí a složených vět v tištěných novinách ze dne 1. března 1996. Všimá si, že největší zastoupení souvětí je v Mladé Frontě, kde ze 185 titulků jich 22 je souvětí. Nadále pozoroval titulky v deníku Právo, které ze 144 titulků zvolilo delší formu pro sedm titulků. Posledním deníkem, který sledoval, byly

Lidové noviny, které ze 139 titulků vyjádřily pouze jeden složenou větou. „*Největší počet titulků má charakter dvojčlenné věty slovesné (ze všech titulků ve všech trojích novinách (468) je 274 tvořeno dvojčlennými větami), menší počet má charakter větných ekvivalentů (112), relativně málo se vyskytují věty eliptické (48), ojediněle jsou titulky souvětí (10), 20 je tvořeno složenými větami. A pouze čtyři titulky jsou vyjádřeny jednočlennými větami slovesnými,*“ shrnuje Shatury svoje výzkumy novinových titulků z roku 1996. (Shatury, 1999, str. 79 – 86)

Diplomová práce Marka Veselky z Masarykovy univerzity v Brně se obsáhle věnuje titulkům především z pohledu užívaného lexika a frazémů a neopomíná ani jejich sémantický obsah. Všimá si také užívání dvojtečky v novinových titulcích a zmiňuje, že dvojtečka často supluje jiná interpunkční znaménka a stává se „*grafickým poutačem pozornosti.*“ (Veselka, 2007, str. 64) Užívání více vět zmiňuje pouze v souvislosti s titulkovými komplexy. Zmiňuje, že prodlužující se titulky a podtitulky přebírají funkci prvních odstavců a k tomu dodává: „*Čtenář tedy, aniž by četl celý článek, zná východiska i jádra výpovědi.*“ Dlouhé titulky online periodik jsou jen jakýmsi dalším stupněm ve vývoji syntaxe titulků. (Veselka, 2007)

Obsáhlou práci na téma zpravodajských titulků napsala Jana Balabánová taktéž z Masarykovy univerzity. Autorka si všimá výskytu titulků ve formě otázky a odpovědi, či tzv. textového titulku, jenž většinou obsahuje větný ekvivalent oddělený dvojtečkou od dalšího větného ekvivalentu, nebo od věty jednoduché. Výzkum autorka vedla na vzorku článků Mladé fronty Dnes od 20. 10. do 20. 11. 2007. (Balabánová, 2009)

Poslední zmíněná studie bude od Barbory Albrechtové z Univerzity Palackého v Olomouci. Na vzorku titulků z Aktuálně.cz a Novinky.cz. Kromě rozboru titulků z lexikálního hlediska se věnuje také syntaktickým prostředkům titulků. Výsledky výzkumu dokazují, že čtenější titulky mají častější zastoupení souvětí, než méně čtené titulky. Albrechtová si všimá užívání tečky v titulku: „*Současným trendem je psaní tečky uprostřed titulků... Jak příklady ze vzorku Novinek.cz dokládají, vyskytuje se v místech, kde není potřeba začínat nový větný celek, a často by bylo možno výraz oddělený tečkou jednoduše syntakticky navázat na první větný celek.*“ (Albrechtová, 2011)

2 TITULKY

Autor v této kapitole provede rešerši publikací, které zmiňují funkci titulků. Dojde k jejich chronologickému seřazení, aby bylo možné vysledovat případný vývoj v chápání funkce titulku. Nedílnou součástí bude i část o syntaxi titulků. V kapitole dochází k definici pojmu vícevětý titulek a chápání toho, jak je užíván v této práci

2.1 FUNKCE TITULKU A PŘÍPADNÁ ZMĚNA V ČASE

V počátku kapitoly je definice titulku z Praktické encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace z roku 2007. Titulky jsou v ní definovány podle tvaru a významu na: jednoduché, složené, kombinované a stabilní. Ve funkcích titulku se shoduje s dřívějšími pracemi: „*Titulek má informační orientační i estetickou funkci, má vzbudit pozornost, zvědavost, ulehčit výběr a naznačit obsah materiálu.*“ (Osvaldová, 2007, s. 219)

První autor, který bude uveden, zmiňuje podobné funkce titulků jako autoři v pozdější době. V roce 1973 Křístek zveřejnil svojí stať *Současné novinové titulky* v časopise Naše řeč. Sleduje snahu titulku podat na malé ploše maximum informací. Také vyjmenovává důležité prvky titulku, jako je jasnost, srozumitelnost, nebo přehlednost jazykových prostředků. Současně zmiňuje funkci titulků, která usnadňuje orientaci v textu a upoutává čtenářovu pozornost. V neposlední řadě říká, že titulky mají čtenáře získat k přečtení článku: „...*ale tak, aby event. relativní úplností informace neodradil od četby celého článku, nýbrž k četbě získával.*“ Funkce persvazivní se nám prolíná celou definicí funkcí titulků ve zpravodajství. Křístek zmiňuje i titulky výzvového charakter, takové titulky mají nabádat k činnosti (př. *Svět nesmí zůstat netečný*). (Křístek, 1973)

Nejzákladnější funkcí titulku, z pohledu pisatele článku, je přinutit čtenáře k přečtení celého komunikátu, tedy funkce persvazivní. Vzpomíná to i Mistrík. Říká, že v novinách je titulku kladena daleko větší váha než v naučné próze. Podle něj má titulek v novinách obsahovat „*pokud možnost všechno*“, nebo alespoň zapůsobit na čitatele, aby si článek přečetl celý. V nadpise se novináři snaží zachytit co nejvíce informací. Jejich funkcí má být, v co největší možné míře, suplování celé zprávy. Vznikají tak titulky, které jsou v porovnání dlouhé a opisné. Titulek již nestojí nad zprávou, ale stává se její součástí, její první větou. (Mistrík 1985, str. 319)

Další, kdo se věnuje novinovým titulkům je Eva Macháčková. Na prvním místě zmiňuje, že nejdůležitější funkcí titulku je funkce atrakční, čímž zároveň plní funkci orientační: „*Titulek by měl čtenáře orientovat nejen v tematice a žánru, ale i na celé stránce*

novin. Proto nelze vidět vždy jen izolovaný článek, ale noviny jako celek...“ Na druhém místě dodává funkci agitační a hned za ní funkce informační. Kromě toho definuje zpravodajský titulek jako takový, který obsahuje především věcné a časové údaje, oznamuje fakta, místní jména apod. Zmiňuje funkci orientační: (Macháčková, 1985, str. 215)

Osvaldová v Encyklopedii praktické žurnalistiky definuje tři funkce titulku, jednak jeho informační funkci, pak také estetickou a orientační. Dodává, že titulek je hlavním poutačem a svým umístěním má působení na vliv tiskoviny. (Osvaldová, 1993, s. 193.)

Bartošek se krátce věnuje rozdílu v historickém vnímání titulků, když říká, že v sedmdesátých letech bylo obecně přijímaným faktem, že titulky mají být stručné a neúplné, aby přinutily čtenáře k přečtení celého textu. Dodává, že převažovalo užívání statických sloves a titulky tvořily titulkové komplexy, kdy se hlavní titulky užívaly ve spojení s nadtitulky a podtitulky. V devadesátých letech, píše Bartošek, došlo k proměně vnímání titulků. Z předešlého chápání jim zůstala funkce orientační a vzrostla funkce persvazivní a výtvarná. Hlavně pro bulvární tisk se výtvarná funkce stala důležitou součástí. (Bartošek, 1997, s. 69)

Nadále ve stejné studii říká, že se novináři snaží umístit novinový titulek na malý vymezený prostor a to vede k užívání kratších jazykových synonym. Příkladem může být užívání číselného vyjádření namísto užití slov na místě, kde se slova obvykle používají (*V Amsterdamu chytli 5 Čechů s kokainem*. V textu se poté objevuje: **Pět českých turistů...**) (Bartošek, 1997, s. 70)

Naznačit čtenáři, čím se text liší od ostatních a tím ho vzbudit jeho zvědavost. Četba titulku nahrazuje další četbu článku (pro online periodika platí obzvláště). Titulky přinášejí oživení a zpestření grafické úpravy deníku. Funkce persvazivní je u titulků většinou realizována výzvoovým infinitivem. Primární funkcí je funkce orientační, aby si čtenář mohl najít článek, který ho zajímá. Dalšími funkcemi titulku jsou funkce atrakční, diferenciací (redakce dává najevo, co považuje za důležité) a samozřejmě funkce informativní. (Srpková, 1998, str. 25 – 30)

Titulek prodává článek a přitahuje pozornost potenciálních kupujících, zmiňuje Čechová. Dále o titulcích píše: „*Základní funkce publicistického textu – funkce obecně informační a persvazivní – se u psané publicistiky promítají do syntaxe dvojí tendencí: informativnost potřebuje přehlednost větné stavby – výhodnější jsou dvojčlenné výpovědi slovesné s činitelem v pozici subjektu a nepřiliš rozvinuté věty a souvětí – zatímco persvazivní funkci vyhovují výpovědi s výraznou modalitou a širší repertoár větných a souvětých typů, neboť variabilita výrazu posiluje zájem příjemce o sdělení.*“ Nadále dodává, že titulek

předjímá konec sdělení a jeho charakteristickou funkcí v publicistické oblasti v širším slova smyslu je získávací funkce. (Čechová, 2008, str. 90 – 129)

Vojtěch Bednář ve své knize o internetové publicistice uvádí čtyři hlavní body úspěšného titulku. V první řadě by měl titulek pravdivě vystihovat obsah článku, v tomto bodě se shodne se Simonou Holecovou z Aktuálně.cz.¹⁰ Druhým bodem je důležitost přilákání čtenáře, tudíž musí umět přilákat. Za třetí důležitý bod označuje Bednář fakt, že je-li v článku obsažen nějaký rozpor, musí být obsažen i v titulku. Poslední bod zmiňuje, že autoři úspěšných titulků by při jejich tvorbě neměli podléhat módním vlivům. (Bednář, 2011, str. 118)

2.2 VYMEZENÍ POJMU VÍCEVĚTNÝ TITULEK

Aby nedošlo k nedorozumění, co autor míní pojmem „vícevětný titulek“, je potřeba si ho přesněji definovat. Tato definice byla platná při rozlišování získaných titulků, zda budou zařazeny do zkoumání, či nikoliv.

Užívání více vět v titulcích není ničím neobvyklým. I z Bartoškovy studie z roku 1995 je zřejmé, že se titulky s více větami užívají i v tištěném zpravodajství. V této práci je však pojmem vícevětný titulek zamýšlen takový titulek, který je tvořen alespoň dvěma větami oddělenými tečkou, otazníkem, nebo vykřičníkem (př.: *Pes kousl pána. Nikdo se nediví* → Věta 1 Věta 2... Věta x). Věta 1-x může být jakýmkoliv typem české věty, od větného ekvivalentu¹¹, až po souvětí. A samozřejmě jsou brány v potaz i různé kombinace těchto typů. Do pojmu spadá i titulek obsahující více než dvě věty. Naopak nebudou zařazeny tzv. stabilní titulky, tj. takové, které označují název stále rubriky. Jejich zastoupení v internetové žurnalistice je minimální.

2.3 TITULKY NA INTERNETU

Specifika webového prostředí dala vzniknout mnoha podobám titulku, které by byly v tištěné podobě nerealizovatelné, nebo by neplnily svojí úlohu. S předpokladem, že internetový čtenář je časově náročnější, než čtenář tisku, se dá říci, že níže zmíněné prostředky jsou užívány za účelem persvaze čtenáře k přečtení, či alespoň rozkliknutí, článku. Čtenáři jsou na jednotlivé servery přiváděni z jiných portálů díky RSS agregaci, která uvádí pouze titulky bez viditelného kontextu. Je tedy zřejmé, že na internetu musí zaujmout samotný titulek. (Bednář 2011, str. 118)

¹⁰ Viz příloha č. 2 – Rozhovor se Simonou Holecovou

¹¹ Tak jak je definován v Hauserovi: Hauser, P.: Slovník jazykovědné terminologie. Nakladatelství Nová škola, 2001, s. 96.

Jedním z prvních českých autorů, kdo se pokusil formulovat zákonitosti účinného zpravodajského titulku na internetu, byl Adam Javůrek. (Javůrek, 2008, s. 41-47) Na pozadí eye-tracking studie přistupuje k myšlence, že nejdůležitější částí hlavní stránky zpravodajského portálu je právě titulek: „*Hlavní titulek na úvodní stránce je místo, kam putují naše pohledy nejprve. Čtenář pak sjíždí po levých okrajích titulků a perexů. Standardně si přečte minimálně pět titulků.*“ (Albrechtová 2001, s. 41) Adam Javůrek, říká, že se v prostředí internetového zpravodajství uchytí lépe titulky krátké: „*Na internetu mnohem více fungují popisné a „suché“ titulky. Jeden z důvodů, proč tomu tak je, leží v syndikaci obsahu.*“ (Javůrek 2008, s. 44) Javůrek bere v potaz čtení zprávy na jiném portále, než je zpravodajský server, kde se text nachází. Tím pádem vypichuje důležitost umístění hlavní informace do přední části titulku a dodává: „*Z toho tedy vyplývá, že kreativita se v psaní titulků příliš necení. Suché, informativní a v podstatě nudné a neoriginální titulky jsou obvykle to nejlepší, co můžete pro svůj článek udělat.*“ (Javůrek 2008, s. 43)

Jak však bude možné spatřit dále, online periodika užívají titulky syntakticky delší. Snahou obsáhnout v titulku celé téma článku suplují titulkové komplexy, jejichž tvorba není

The image shows a screenshot of a Google News search result. At the top, there is a navigation bar with categories: 'Hlavní události', 'Domov', 'Svět', 'Věda/technika', and 'Sport'. Below this, a news article is displayed with a small thumbnail image of a man speaking. The headline reads: 'Náměstkem pražské vrchní státní zástupkyně Lenky Bradáčové bude Adam Bašný. Do funkce jej v pondělí jmenoval ministr spravedlnosti...' The article is from 'Novinky.cz'. Below the article, there are several other news snippets with headlines like 'Klíčový den pro Davida Ratha: soud rozhodne, zda poslanec opustí vazbu - iDNES.cz', 'MfD: ČSSD bude kvůli restitucím posílat leták v podobě složenky - České noviny', 'Před námi je znovu slunečný a horký den s teplotami až 36 stupňů - Český rozhlas', and 'V Synthesii po nehodě unikl oxid dusíku, lidi neohrozil - Aktuálně.cz'. At the bottom of the page, there are links for 'Nastavení' and 'Další»'.

v redakčních systémech možná. Stejně tak je vidět pouze titulek na serverech, které odkazují na zprávy více serverů, například úvodní stránka portálu Google: www.iGoogle.com (viz obrázek 1)

obr. 1

2.3.1 TITULKY AVIZUJÍCÍ PODOBU ČLÁNKU

Nástup internetové žurnalistiky přinesl českým autorům jednak potíže spjaté s nedostatkem zkušeností a jednak také značně rozšířil manévrovací prostor. Takový prostor, ve kterém novináři tvoří hlavní poutač článku, titulek. Možností, jak vytvořit titulek pro internetový článek, je nepřeberné množství. Jedním z důvodů je multimediálnost

internetového prostředí a druhým je skladba domovské stránky online deníků. Článek bývá celý skryt a je zobrazen až po kliknutí na nadpis článku. V tuto chvíli se titulek stává hlavním zájmem čtenáře a je potřeba ho učinit zajímavý. Článek je možné, díky zmíněné multimediálnosti internetu, pojmout mnohem obsáhleji, než tomu tak je v tištěných médiích. Autoři se již nemusí spoléhat na umístění jedné reportážní fotografie, ale mohou zařadit rovnou celou fotogalerii. Mohou dokonce, na rozdíl od psané formy, vkládat videa a posilovat jak vizuální, tak dokonce i audiální složku zprávy: *VIDEO: Veselý si v NBA vytvořil střelecké maximum, Washington znovu zvítězil.*¹² V tištěných médiích se obdobná podoba větné skladby užívá pro citace rozhovorů, či pro zastřešující článek na téma čísla. Zastřešující titulky se u internetových deníků neobjevují, ale i tak si titulky uvozené podstatným jménem a dvojtečkou našly cestu na stránky online periodik. Takový typ uvození je vlastní spíše rozhovorům (*Frigmanská: Začaly jsme hrát, až když jsme se zbavily nervozity*¹³). K avizování podoby článku se však neužívá pouze zmíněného „otevření“ nadpisu. Další variantou je věta, až s takřka imperativním charakterem, zařazená na konec výpovědi (*První legonaut se dostal na hranice vesmíru. Podívejte se*¹⁴ /zvýrazněno autorem/.)

Variant upozorňujících na obsah článků se vyskytuje bezpočet, nejčastější poukazují na výskyt videa, fotogalerie (*FOTOSTORY: Hasiči vyprošťovali nákladák z pole*¹⁵), a velmi často se objevuje i pro zvýraznění žánru (*Recenze: Jak nejlíp prodat Portmanovou a Johanssonovou*¹⁶). Užívání této podoby titulků usnadňuje čtenáři orientaci na stránce a naplňuje persvazivní funkci. Na závěr jsou uvedeny dva příklady, které jsou neobvyklé i mezi tímto typem titulků (*EXKLUZIVNĚ: Poslechněte si nové album Leonarda Cohena*¹⁷ a *DOKUMENT: Já, níže podepsaný, činím tuto výpověď*¹⁸).

2.3.2 EXPRESIVNÍ PODOBA TITULKŮ

V části o expresivní podobě titulků se autor zaměří na to, co o ní říkají jiní jazykovědci. V průběhu práce vyšlo najevo, že některé titulky se jeví expresivně, a proto se autor rozhodl zařadit tuto kapitolu, abychom byli schopni rozpoznat případnou expresivitu ve zpravodajském titulků. Byť v práci není hodnocena zpravodajská hodnota titulků, bude pro

¹² <http://www.sport.cz/ostatni/micove-sporty/clanek/424818-video-vesely-si-v-nba-vytvoril-strelecke-maximum-washington-znovu-zvitezil.html>

¹³ http://sport.idnes.cz/frigmanska-zacaly-jsme-hrat-az-kdyz-jsme-se-zbavily-nervozity-p6y-volejbal.aspx?c=A120123_1720993_volejbal_ten

¹⁴ http://zpravy.idnes.cz/prvni-legonaut-se-dostal-na-hranice-vesmiru-podivejte-se-pez-zahranicni.aspx?c=A120127_121157_zahranicni_ts

¹⁵ http://zpravy.idnes.cz/krimi.asp?r=krimi&c=A051101_105221_krimi_nel

¹⁶ <http://aktualne.centrum.cz/kultura/film/clanek.phtml?id=620625>

¹⁷ <http://www.novinky.cz/kultura/256978-exkluzivne-poslechnete-si-nove-album-leonarda-cohena.html>

¹⁸ http://zpravy.idnes.cz/prilohy.asp?r=prilohy&c=A051031_195902_prilohy_pat

další pokračování lepší, když kapitola o expresivitě bude uvedena.

Mistrík říká o expresivní podobě titulků toto: „*Expresivní zbarvení mají titulky, které mají konstrukce apoziopéz a proziopéz, tedy neúplné větné konstrukce...*“ (Mistrík, 1985 str. 318) V českém prostředí např.: *Když se dva perou... Na ropném embargu vůči Íránu může vydělat Čína.*¹⁹ Jedná se o titulek článku uvedeného v rubrice zahraniční na www.idnes.cz a užití výše řečených expresivních prostředků je zřejmé na první pohled. Je posílena užitím idiomatického frazému: *Když se dva perou...* Další podobný nadpis je taktéž z www.idnes.cz, avšak ze sportovní rubriky: *Benátečtí hokejoví junioři tvoří základ reprezentace. Té bulharské...* Jak Mistrík dále uvádí, tak se mezi expresivní titulky také řadí takové, které pomocí užití vykřičníku, nebo otazníku, naznačují zvolání, přání, nebo otázku. Na jejich začátku bývá dááno sloveso, například: *Víte, kde žije šest Leninů? Přece v Indii.*²⁰

Expresivní titulek očekáváme v bulvárním zpravodajství. Bartošek se nevyjadřuje o jeho syntaktické, či lexikální podobě, ale jen o jeho grafické podobě. Říká, že bulvární titulky vynikají velikostí písma, barevností a rámečky. Také uvádí, že je kladen důraz na fotografie s rozsáhlými popiskami. Konstatuje: „*To mnoha čtenářům stačí k uspokojení zájmu o téma, a proto vlastní texty ani nečtou. Deníky jim ostatně věnují méně prostoru než křiklavým titulkům a fotografií; vytváří se tak dojem „papouščího sjezdu“ (Sekal).*“ (Bartošek, 1997, s. 72) Na zpravodajských portálech lze spatřit užívání velkých písmen v prvním slově titulku, aby upoutali pozornost na daný titulek: *SPECIÁL: Zkažené jídlo v obchodech.*²¹

Bednář ve své práci píše, že titulky s užitím apelativního postupu jednak mobilizují čtenáře. Ale je u nich riziko zvýšení tzv. frustračního stavu, protože podobné nadpisy (*Víme, co se stalo, další informace uvnitř!*) bulvarizují vlastní obsah článku. (Bednář, 2011, str. 118 – 119)

Výše zmíněné prostředky zřejmě nemají za cíl bulvarizovat sdělení. Záměrem novinářů je aktivizace čtenářů a přesvědčení k přečtení celého článku.

¹⁹ http://zpravy.idnes.cz/kdyz-se-dva-perou-na-ropnem-embargu-vuci-iranu-muze-vydelat-cina-pw4-/zahranicni.aspx?c=A120123_132323_zahranicni_aha

²⁰ <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/veda-a-zajimavosti/clanek.phtml?id=491>

²¹ http://zpravy.idnes.cz/prilohy.asp?r=prilohy&c=A051101_133828_prilohy_ton

3 INTERNET

V této kapitole autor přiblíží specifika internetové žurnalistiky, čím se odlišuje od médií tištěných, rozhlasových, či televizních.

3.1 SPECIFIKA INTERNETOVÉ ŽURNALISTIKY

„Online žurnalistikou se rozumí nepřetržitá tvorba a okamžitá distribuce (příjem) mnoha typů sdělení od zdrojů (vydavatelů) přes počítačové sítě k příjemcům, ti mohou na sdělení okamžitě reagovat nebo je publikovat dál. Takže např. čtenáři novin už nejsou závislí na dni, rubrice či redakčním zpracování sdělení, ale z databáze si je převezmou sami, v neupravené podobě a v libovolnou dobu.“ (Bartošek, 2001, s. 46)

Na novináře pracujícího v online periodiku je, více než na jiného, vyvíjen tlak na rychlost a aktuálnost. Schopný novinář online deníku musí být schopen dát dohromady různé typy obsahů a zkombinovat je. Portály soutěží, kdo zprávu přinese dříve. Důležitým prvkem internetu je provázanost informací, které se v online prostředí říká hypertext.²² Odkazování na související texty přináší možnost aktivního působení na čtenáře. Ten v touze po dalších informacích „uvízne“ na stránkách jednoho online deníku. Aktivně této možnosti využívá Aktuálně.cz, které si dokonce vytvořilo svojí vlastní verzi internetové encyklopedie Wikipedia.²³

Moderní internetová žurnalistika pracuje s více formáty najednou. Informace nemají podobu čistě textuální, audiální, či vizuální. Jsou multimediální a ulehčují čtenáři snazší konzumaci mediálního obsahu. (Bednář, 2011, str. 30)

Dalším charakteristickým bodem internetové žurnalistiky je její dostupnost. Přesněji dostupnost mediálního obsahu. Články bývají přesouvány do archivů, nedochází k jejich mazání. Z konzumenta médií se tak během chvíle může stát aktivní jedinec vyhledávající informace v archivech online periodik. Čtenář již není omezen výběrem hlavního editora, či redaktora, nemusí čekat, až v televizní relaci přijde na řadu reportáž, která je pro něj prioritní. Bednář označuje tento bod online médií jako bezprostřednost. Další důležité znaky nalzáme v interaktivitě celého online prostředí. Publikum svou zpětnou vazbou může formovat podobu internetového periodika v budoucnu. (Bednář, 2011, str. 29 - 30)

Dělení internetových periodik ještě není zažité, tak využijeme dělení od Milana Šmída.

²² <http://rpm.fss.muni.cz/Revue/Heslar/hypertext.htm>

²³ Přibližně v 1/3 umístí odkazy na podobné zprávy a na konec článku jsou řazeny odkazy na encyklopedii, která má rozvíjet kontext

Dělí online deníky do tří sekcí. Prvním jsou kopie psaných periodik, texty se pouze přepisují na internet, obsah tištěné a online podoby je stejný. Tato podoba již není tak častá, ale je možná sem kupříkladu zařadit portál České televize: www.ceskatelevize.cz, reportáže a jednotlivé pořady se na internetu dočkají své psané podoby s možností spustit video.

Druhým typem jsou periodika, která koexistují se svým tištěným (či jiným) protějškem. Vytvářejí unikátní obsah, redakce mají povětšinou rozdělené a využívají výhod multimediálnosti internetového prostředí. Příkladem za všechny může být server iDnes.cz nebo iHned.cz. Šmíd dodává, že se jim v praxi říká *online suplementy*.

A v poslední řadě vznikají periodika, která jsou určena speciálně na internet a nemají svůj protějšek. Může se jednat například o Aktuálně.cz nebo Sport.cz. (Šmíd, 2005, str. 99)

Velikou změnu přinesl nástup internetu v rychlosti zpětné vazby. Čtenář již nemusí čekat, až do redakce dojde jeho dopis, nebo čekat, až někdo zvedne jeho telefon. Nyní je možné napsat svojí reakci pod článek. Bednář rozděluje zpětnou vazbu internetových článků na známkování komunikátu, ankety související s tématem komunikátu a diskuze ke komunikátům.

Jan Kálal vystihuje zpravodajství na internetu jako rychlé a proměnlivé. Původní flash zpráva se rozrůstá s přibývajícím časem a informacemi, rychlost expanze zprávy přirovnává k tomu, jak had svléká kůži a rychle roste. Dokládá na příkladu zpráv, které byly takto publikovány bývalou televizní stanicí Z1 na svém serveru, o železničním neštěstí ve Studénce a o bombových útocích v Bombaji roku 2008. (Kálal, 2009, 138)

3.2 ČAS STRÁVENÝ NA PORTÁLECH

V této kapitole se autor zaměří na čas, který strávili konzumenti mediálních obsahů na jednotlivých portálech. Bude možné porovnat, jestli recipient stráví na stránkách déle času, než by například strávil pozorováním televizní zpravodajské relace.

V roce 2004 měřila návštěvnost a průměrnou délku návštěvy společnosti iAudit.²⁴ V prvním období, listopad 2004, máme k dispozici údaj o průměrné době strávené na serveru za den. Návštěvníci zpravodajského portálu iDnes.cz strávili v průměru 11,58 minut denně na jeho stránkách. Zato údaj na Novinky.cz je o téměř polovinu menší, 5,99 minuty denně na uživatele. Měsíční průměr na uživatele říká, že každý návštěvník strávil 34,11 minut měsíčně na internetu. Při bližším pohledu je vidět, že největších čísel dosahují portály se službami jako

²⁴ Na měření společnosti iAudit byly vznesené stížnosti, to se dá považovat za počátek jejího úpadku: <http://www.lupa.cz/clanky/iaudit-zamitl-stiznost-idnes/>

je chat (mezi nimi vede chat na Centrum.cz se 14,14 minutami), nebo komunitní servery typu Lide.cz (43,48 minut denně), či Libimseti.cz (24,52).

V roce 2005 již měření realizovala společnost NetMonitor, která po iAudit přebrala měření českého internetu a kromě návštěvnosti začala měřit i sociodemografický profil uživatelů.²⁵ Nicméně pro květnová data musely být využity výstupy společnosti iAudit.²⁶ Výsledky měření ukazují průměrně strávený čas na návštěvníka. Denně se jednalo o 38,67 minuty. iDnes.cz zaznamenává 12,55 a to je téměř dvakrát tolik co průměrná doba návštěvy na Novinky.cz, 6,60 minuty. Nejvyšší průměrné doby dosahují vyhledávače (Seznam.cz 22,45), nebo online hry (Darkelf.cz 32,52)

K dalšímu postupu jsou užívány výstupy firmy NetMonitor, v předchozích obdobích nebyl využit, protože neobsahoval údaje o serveru Novinky.cz. NetMonitor zaznamenal v listopadu roku 2005 průměrnou délku návštěvy v hodnotě 53 minut a 49 sekund (dále ve formátu *minuty:sekundy*), přičemž na serveru Novinky trávili uživatelé v průměru 07:01, celek zpráv na iDnes.cz (ekonomika, show, sport a zprávy) zaznamenávají 12:55. K dispozici jsou i údaje pro server Aktuálně.cz, který se dostal na 06:29 na návštěvníka.

O půl roku později, v květnu 2006, stráví průměrný návštěvník na internetu 01:04:58. Čtenáři Aktuálně vydrží na stránkách devět minut a dvě sekundy. Návštěvníci serveru iDnes.cz setrvali přes 16 minut (16:32), na zpravodajské sekci se jednalo o 09:23 a na sportovní celých 14:34. Údaj přes 16 minut se váže k hlavní straně. Novinky.cz mají opět o polovinu kratší čas, jak iDnes.cz, 08:11.

Další sledovaná období přinášejí minimální změny v časech návštěvnosti. Novinky dosáhly 07:59 v listopadu 2006 a 08:03 v květnu 2007. Měření jsou podobně konstantní i na Aktuálně.cz, listopad 2011 08:24, květen 2007 09:10, a u iDnes.cz. Tam se časy dostaly na 15:53 v květnu 2006 a 17:03 v listopadu 2007. S časem dostávajícím se k půl hodině na návštěvníka sledujeme například Xchat.cz (26:46), nebo Hry.cz (25:11).

3.3 VÝVOJ NÁVŠTĚVNOSTI SLEDOVANÝCH SERVERŮ V JEDNOTLIVÝCH OBDOBÍ

Díky výzkumům uveřejněným na webovém rozhraní časopisu Média a marketing²⁷ je možnost porovnat vývoj návštěvnosti nově vzniklého serveru a zaběhlých online

²⁵ <http://www.lupa.cz/tiskove-zpravy/netmonitor-je-na-vrcholu/>

²⁶ Jsou dispozici data do srpna 2005, poté jen od společnosti Net Monitor.

²⁷ <http://mam.ihned.cz/navstevnost-serveru/>

zpravodajských deníků. Návštěvností roste cena reklamních bannerů, které online periodikum může prodat. Čísla návštěvností uvedené níže, jsou údaje vždy za celý měsíc.

V prvním sledovaném roce, 2004, se na prvním místě ve zpravodajství drží Novinky.cz s návštěvností 1 496 384 unikátních přístupů. Na druhém místě lze nalézt iDnes.cz s 1 073 219 unikátními přístupy, ale to se týká pouze oddělení zpráv na stránce iDnes.cz. Ta sama o sobě dosahuje 1 383 988 přístupů. Předchůdce serveru Aktuálně.cz, Centrum.cz mělo v sekci zpravodajství celkem 659 031 přístupů za listopadu roku 2004. Novinkám nahrávala v této době vysoká návštěvnost vyhledávače Seznam.cz, který se umístil na prvním místě mezi všemi servery s počtem 3 084 841 unikátních přístupů. Novinky.cz spolupracovaly od roku 2003 právě s vyhledávačem Seznam.cz, který odkazoval na zpravodajství tohoto paralelního serveru deníku Právo. (Fridrich, 2009, s. 16) V tomto roce byla data získána z údajů zveřejněných společností iAudit.

V květnu 2005 Seznam.cz ještě nespolečně spolupracoval se společností NetMonitor, která posléze získala monopol na měření internetových údajů. Údaje tudíž budou získány měřením společností iAudit. Novinky.cz dosáhly na 1 842 821, hned za nimi je iDnes.cz s 1 480 396. Předchůdce Aktuálně, zpravodajství na Centru získalo 911 981 reálných uživatelů měsíčně. V tomto období pod Centrum.cz patřil paralelní portál Lidových novin, který získal 447 426 návštěv. Mezi úspěšné servery, co se týče návštěvnosti, se zařazuje Super.cz. Jeho počet návštěvníků se dostal na 1 280 234. Na vysokých příčkách mezi servery, které poskytují zpravodajství, se umístilo Tiscali.cz s 655 408 přístupů do zpravodajské sekce. Počet aktivních uživatelů internetu se v květnu 2005 dostal na 3 337 690. Nejúspěšnější stránkou nepatřící mezi vyhledávače, nebo zpravodajství se stala sociální síť Lidé.cz. Ta dosáhla na 878 353 přístupů měsíčně.

Údaje z listopadu roku 2005 pocházejí od společnosti NetMonitor a ukazují na stále první pozici serveru Novinky.cz. S 1 832 175 reálnými uživateli měsíčně se drží na prvním místě v celém českém internetu, vynecháme-li vyhledávače Seznam.cz a Centrum.cz. Server iDnes.cz jako celek dosáhl 1 704 441 uživatelů měsíčně, přičemž zpravodajská část dosáhla na 997 768 přístupů. To znamená, že server iDnes.cz zaznamenal mírný propad v návštěvnosti. Zpravodajství serveru Centrum.cz dosáhlo návštěvnosti 1 469 343 uživatelů, do této statistiky jsou však započítáni návštěvníci i jiných, přidružených serverů. V roce 2005 patřila pod statistiku zpravodajského portálu Centrum.cz i informační stránka pořadu VyVolení. U Aktuálně.cz je uvedena návštěvnosti 679 069. Což je nárůst o více než dvacet tisíc návštěvníků. Za zmínku stojí i návštěvnost serveru Super.cz, v listopadu 2005 dosáhla 1 460 580 přístupů. Nyní patří společnosti Borgis a.s. a dodává servere Seznam.cz bulvární

zprávy. Poslední veřejně dostupný údaj o návštěvnosti z července 2011 ukazuje, že Super.cz má návštěvnost 2 752 954.

V květnu roku 2006 patřilo mezi internetovou populaci České republiky 3 594 804 lidí. Novinky.cz zaznamenaly, mezi sledovanými servery, největší návštěvnost 2 163 729 návštěvníků. Portál iDnes.cz se celkově dostal na 1 836 544, zpravy.iDnes.cz navštívilo 809 317 reálných uživatelů a sport.iDnes.cz celkem 440 528. Dostáváme se tedy na 1 249 845 unikátních návštěv během měsíce května. Na Aktuálně.cz 796 643 uživatelů, přičemž celé zpravodajství poskytované Aktuálně.cz dosáhlo na 1 318 227 přístupů. Úspěch samotného projektu Aktuálně.cz je viditelný i v počtu návštěv oproti předchozím obdobím. Ostatní zpravodajské portály zaznamenaly poměrně vysokou návštěvnost, bulvární Super.cz měly 1 573 987 návštěvníků, Sport.cz 1 069 751 a první server, který se umístil za sledovanými portály a zároveň se věnoval zpravodajství, byly zprávy serveru Tiscali.cz. Na jejich stránky zavítalo 631 610 reálných uživatelů.

Listopadové údaje z roku 2006 jasně ukazují na převahu Novinek. Jejich hlavní stránku během měsíce navštívilo 2 469 047 reálných uživatelů. O téměř půl milionu uživatelů méně měl druhý portál v pořadí, iDnes.cz, číslo jeho uživatelů se dostalo přes dva miliony na 2 068 429. V roce 2005 tolik úspěšný Super.cz zvýšil svojí návštěvnost na 1 895 378 uživatelů. Na hlavní stránku portálu Centrum.cz, pod který dodnes spadá Aktuálně.cz, zavítalo 2 423 502 návštěvníků. Samotná sekce zpravodajství má na Centru 1 238 853 přístupů a přímo hlavní stranu Aktuálně do vyhledávače napsalo 863 054 uživatelů. Specializovaný sportovní server Sport.cz dosáhl na 1 008 437 přístupů. Na jeho články odkazoval, a doposud odkazuje, portál Novinky.cz. Ten také úzce spolupracuje se stránkou Seznam.cz, která v listopadu 2006 přesáhla čtyři miliony reálných uživatelů, přesně 4 111 045. Celkový počet návštěvníků stránek, kteří pocházeli z ČR, byl 4 047 294.

V květnu 2007 není zaznamenána změna pořadí v návštěvnosti serverů. Počet reálných uživatelů vyšplhal na 5 496 533. Nejnavštěvovanější zůstává vyhledávač Seznam.cz se 4 359 352 návštěvníky. Mezi zpravodajskými portály opět skončil na prvním místě server Novinky.cz s 2 825 521 uživateli. S 2 275 373 hostů skončil na druhém místě mezi zpravodajskými portály iDnes.cz, 2 184 221 získal dlouhodobě úspěšný projekt Super.cz. 1 422 871 příchozích získal Sport.cz, který je nejnavštěvovanější stránkou sportovního zpravodajství. Velký úspěch zaznamenalo Aktuálně.cz, jež dosáhlo na 1 000 925 a tím pádem poprvé za sledovaná období překročilo jeden milion návštěvníků. Mezi tradičně úspěšné servery patří Mapy.cz (2 126 873), komunitní síť Lidé.cz (1 793 433) a Stahuj.cz (1 200 103).

3.4 PŘEDSTAVENÍ JEDNOTLIVÝCH SERVERŮ

V sekci budou představeny jednotlivě všechny tři zvolené servery. Představí se také jejich historie, struktura a důležité osobnosti. Zvolení právě těchto tří serverů koresponduje s výší reálných uživatelů a jejich relativní důležitostí na tuzemském internetovém trhu.

3.4.1 AKTUÁLNĚ.CZ

Server vzniknul 1. listopadu roku 2005. Patří společnosti Centrum Holdings, kam náleží mimo jiné Centrum.cz, Stahuj.cz nebo Cars.cz.²⁸ U začátku portálu stál Roman Gallo, který předtím působil na šéfredaktorské pozici Hospodářských novin a byl jedním ze zakladatelů zpravodajského serveru iDnes.cz. Šéfredaktorem je Pavel Tomášek. Centrum.cz do té provozovalo zpravodajský server Lidovky.cz, který byl online verzi Lidových novin. V té době se Lidovky.cz osamostatnily za pomoci vydavatelství Mafra a.s. Centrum vidělo na českém online zpravodajském trhu šanci uspět, a s návštěvností přes půl milionu přístupů denně chtěli oslovit především uživatele serveru Centrum.cz. Vznik Aktuálně.cz provázela velká kampaň, slavnostnímu spuštění bylo přítomno spousta významných osob České republiky. V začátcích patřilo do redakce serveru téměř šedesát novinářů. Slavnější jména se podařilo získat z tištěných Hospodářských novin. Mezi nimi například nynější šéfredaktor Pavel Tomášek, David Macháček, či Sabina Slonková, známá investigativní novinářka proslula řadou odhalených kauz (v redakci Aktuálně.cz působí dodnes).²⁹

Zástupci redakce prohlásili, že jsou si vědomi nutnosti nepublikovat pouze a jenom psané zprávy, a navázali spolupráci s ČT24. Perličkou z té doby je skutečnost, že internetové oddělení České televize nemělo o chystané spolupráci tušení.³⁰ Prvotním cílem bylo publikovat až 120 zpráv denně a analytické texty. Redakce chtěla vsadit také na publicistiku a získala například Milana Fridricha, tou dobou šéfreditora ČT24.

Sloganem je: „Aktuálně.cz – Víte, co se právě děje.“ Deník jako jediný ze sledovaných serverů nemá čistě bulvární rubriku. Do portfolia serveru patří také deník Insider, který začal vycházet v listopadu 2011 a prezentuje se večerníkovým vydáváním pouze pro předplatitele a pouze na internetu. Portál je držitelem ocenění Křišťálová lupa pro projekt roku 2006.³¹

²⁸ http://www.centrumholdings.com/o-nas/?utm_source=aktualne.centrum.cz&utm_medium=footer

²⁹ <http://www.lupa.cz/clanky/aktualne-cz-a-lidovky-cz-nove-online-zpravy-spusten>

³⁰ <http://www.digizone.cz/clanky/ct24-dodava-reportaze-serveru-aktualne-cz/>

³¹ <http://www.lupa.cz/clanky/kristalova-lupa-svatek-ceskeho-internetu/>

3.4.2 IDNES.CZ

Na českém internetu je od roku 1998. V době vzniku této práce byl šéfredaktorem Michal Hanák a ředitelem Jaroslav Kábele. Ihned při vstupu se uvádí sloganem: „iDnes.cz – zprávy, kterým můžete věřit.“

Portál iDnes.cz získal cenu Křišťálová lupa za nejlepší zpravodajský portál roku 2006, 2007, 2008, 2009, 2010 a také roku 2011.³² Server poskytuje zpravodajství ze všech oblastí, od domácího zpravodajství, až po bulvární rubriku Revue. Patří do mediální skupiny MAFRA, kam patří mimo jiné Lidové noviny a jejich internetová mutace www.lidovky.cz, hudební televize Óčko, či deník Metro.³³ Mezi další novináře, kteří se serverem spolupracují, či spolupracovali, je například Ondřej Trunečka, Viliam Buchert či Tomáš Poláček.

3.4.3 NOVINKY.CZ

V roce 2003 došlo ke spojení serveru Seznam.cz a deníku Právo. Oba subjekty uzavřely dohodu o spolupráci na serveru Novinky.cz. Novinky.cz jako takové předtím existovaly, ale jejich zpravodajství nebylo obstaráváno profesionálními novináři. Do roku 2003 provozovalo Právo server www.flashnews.cz, ze kterého je nyní návštěvník přeměrován na Novinky.cz. (Fridrich, 2009, s. 16) Server je internetovou mutací deníku Právo, který vlastní společnost Borgis. Šéfredaktorem je Zdeněk Porybný, jeho zástupci jsou Vladimír Dušánek, Lubor Kazda a Robert Dengler.

V roce 2003 se etabloje v internetovém prostředí a s pomocí www.seznam.cz se dostává na přední příčky návštěvnosti.³⁴ Portál také poskytuje všeobecné zpravodajství, od domácích zpráv, až po zajímavosti, a jeho sloganem je: „Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu.“

³² www.lupa.cz

³³ http://www.mafra.cz/cs/default.asp?y=mafra_all\cs_produkty-a-sluzby_idnes-cz.htm&menu=

³⁴ <http://onas.seznam.cz/cz/o-firme/historie-firmy/>

4 VÝSLEDKY PROCENTUÁLNÍHO ZASTOUPENÍ VÍCEVĚTNÝCH TITULKŮ V JEDNOTLIVÝCH OBDOBÍCH

Ve čtvrté kapitole se autor podrobněji zaměří na získaná data. Soubory titulků budou týden po týdnu rozebrány a dojde k analýze užívání vícevětných titulků. Dílčí rozbor se bude týkat zpráv pojednávajících o stejných událostech na rozdílných portálech. Dojde k prozkoumání větné vazby a porovnání preferencí jednotlivých online deníků v přístupu ke skladbě titulků.

4.1 SITUACE ROK PŘED NÁSTUPEM AKTUÁLNĚ.CZ – 29.11.2004 – 5.12.2004

V období před existencí Aktuálně.cz autor porovnává zastoupení titulků s více větami, pro získání přehledu o výskytu jevu již

2004 - listopad	Celkem titulků	vícevětné tit.	%
iDnes.cz	552	22	3,62
Novinky.cz	454	0	0

Tabulka č. 1

před uvedeným nástupem portálu Aktuálně.cz. Servery iDnes.cz a Novinky.cz vydaly první dostupný týden obdobné množství zpráv, 552 iDnes.cz a 454 Novinky.cz. Vícevětné titulky se již objevovaly, nicméně na Novinkách nebyly zastoupeny ani v jediném případě. V tomto období ještě iDnes.cz neměl oddělené všeobecné a sportovní zpravodajství, jako tomu je v pozdějších letech. Po prohlédnutí 22 vícevětných titulků na iDnes.cz se dostáváme k tomu, že více jak polovina, přesněji 15, byla zveřejněna právě ve sportovní rubrice.

Hned první sledované období ukazuje, v jakých rubrikách budou vícevětné titulky převažovat. V dalších kapitolách se projeví, v jakých rubrikách docházelo k častějšímu výskytu titulků s více větami.

4.1.1 POROVNÁNÍ JEDNOHO DNE – STŘEDA 1. 12. 2004

Jak již bylo řečeno, porovnání proběhlo jednak pro celé týdny a také pro jeden den, přesněji šlo vždy o středu. Údaje z první středy dokazují, že je zveřejňovaný nadprůměrný počet zpráv. Na iDnes.cz je průměr na den 78,8 zprávy, zatímco počet uveřejněných zpráv je 147, což téměř dvojnásobně převyšuje průměr. U Novinky.cz je průměr na den 64,8. Rozdíl není nijak zásadní. K uveřejnění žádného vícevětného titulku nedošlo. Zato iDnes.cz

zveřejňuje devět vícevětých, což dělá 6,12 % ze všech střeďečnřích titulků. Jedná se sice takřka o dvojnásobek počtu za tředen, ale stejně tak je dvojnásobnř i počet zprávy ve střeďdu, než je průměr na tředen. Z devřiti titulků jich hned sedm patřř do sportovně rubriky. Proto budou porovněány titulky právě ze sportovně rubriky. Prvnř z nich je z hokejovřho prostřeďř.

Na portále iDnes.cz má

takovouto podobu: *Husička opustř*

Třinec. Ve funkci skončí. Lze vidět, že v prvnř větě je téma članku sice

1. 12. 2004	Celkem tit.	vřcevětně	%
iDnes.cz	147	9	6,12
Novinky.cz	76	0	0
Tabulka č.2			

naznačeno, ale není jasné, proč Husička Třinec opouštř. Druhá vřta jřž jasně odpovřďá na otázku proč. Na Novinkách je titulek pojatř mnohem lapidárnějř: *Třinec opustř generální manažer Husička.* Nic nenaznačujř, rovnou řřká hlavní informaci. Zatřmco u iDnes.cz není uveden autor članku, na Novinkách je uvedena ČTK a Sport.cz. Tento server patřř po Novinky.cz a uveřejňujř sportovně zprávy, které jsou na homepage Novinek. Dalřř titulky, které pojednávají o stejně záležitosti, jsou také ze sportovněho prostřeďř. iDnes.cz opět zvolilo vícevětnř titulek: *Slavia uklidňujř hráče. Změnř se majitel?* Z prvnř větř není jasné, proč by mřla Slavia hráče uklidňovat, ve druhé větě jřž můžeme domyslet, že se jedná o situaci ve vedenř klubu. Opět tedy princip přřběhu, kdy prvnř vřta otevírá a druhá v něm pokračujř. Novinky opět přřstoupily titulku formou jedně větř: *Fotbalová Slavie se snažř uklidnit hráče.* Titulek sám o sobě neřřká nic o tom, proč by mřla Slavia hráče uklidňovat. I bez druhé větř aktivujř čtenářř k přečtenř članku, aby se dověďel důvod uklidňovánř hráčř. Novinky.cz mají opět jako autora uvedenou ČTK a Sport.cz, iDnes.cz autora neuvřďř.

4.2 ŠEST MĚSřCř DO STARTU AKTUÁLNĚ.CZ - 1. 5. 2005 - 7. 5. 2005

Přl roku přeď startem serveru srovnaly dva nejnavřtěvovanějřř servery krok v počtu zprávy. Počet zprávy u portálu Novinky.cz se mřrně zvedl na 524, iDnes.cz zaznamenal menřř pokles na 509. Na Novinkách se neobjevř ani jeden vícevětnř titulek. U Novinek se dále zaznamenává uřřívánř jřž zmřněných krátkých

2005 - květen	Celkem titulků	vřcevětně tit.	%
iDnes.cz	509	44	8,64
Novinky.cz	524	0	0
Tabulka č. 3			

titulků v podobě Aktualita a časovř údaj. Pokud by se započřtávaly do celkově statistiky, dosáhnu Novinky.cz až na 1128 titulků za den. Větřřina třehto krátkých zprávy má jako autora uvedenou ČTK. Rozdělenř zprávy v archivu na sportovně a vřeobecně zaznamenáváme u

iDnes.cz. Z celkového počtu je 220 zpráv ze všeobecné části a 289 náleží sportovní části. Ze 44 vícevětných titulků jich celých 39 bylo vydáno na sport.iDnes.cz. Trend psaní vícevětných titulků se projevoval spíše ve sportovním zpravodajství. Je důležité zmínit, že v tomto datu se odehrávalo mistrovství světa v hokeji. Lze očekávat nárůst sportovního zpravodajství právě díky této akci. Procentuálním zastoupením 8,64 % se výskyt zvýšil o více jak pět procent.

4.2.1 POROVNÁNÍ JEDNOHO DNE – STŘEDA 4. 5. 2005

Oba servery se tento den poměrně držely průměru na počet zpráv na den. Novinky.cz měly v průměru 74,8 zpráv na den a iDnes.cz 72,7. Lze pozorovat vyšší

4.5.2005	celkem	vícevětné	%
iDnes.cz	83	8	9,63
Novinky.cz	91	0	0

Tabulka č. 4

počty titulků, ale opět údaje korespondují s předpokladem, že středa je pro online deníky atraktivní den. Podíl zpráv na iDnes.cz je 40 ku 43 ve prospěch sportovních. Z toho hned 12 zpráv je z mistrovství světa v hokeji a šest z nich se týká zdravotního stavu Jaromíra Jágra. Novinky mají na 91 zveřejněných zpráv hned 97 krátkých aktualit náležejících pod stálou rubriku, která není započítávána do průměru. To však nic neovlivňuje, protože ani tentokrát se u Novinek nezaznamenává výskyt vícevětného titulku.

Autor porovná titulky jak ze všeobecného zpravodajství, tak ze sportovního. Tím prvním je: *Premiér ukončil spor Němce s Benešovou*. Takto o ukončení sporů v parlamentu referoval zpravodajský portál iDnes.cz. Autor je uveden pod zkratkou brr a lja, jména autorů nelze dohledat. Titulek jasně říká, kdo a co udělal. Novinky.cz uveřejnily podobnou zprávu s tímto titulkem: *Paroubek: Spor Němce s Benešovou je uzavřen*. Titulek napovídá, že hlavní informace bude podána v citaci. Autorem zprávy je ČTK. Není bez zajímavosti, že při vyhledávání této zprávy zjistíme, že čtyři servery využili původní zprávu ČTK téměř ve stejné podobě, u Novinek došlo ke zkrácení titulku. Plné znění titulku bylo: *Paroubek: Spor Němce s Benešovou je uzavřen a nebude pokračovat*. Ve stejný den tento článek zveřejnily Ceskenoviny.cz, Lidovky.cz a Novinky.cz, o den později i zakony.iDnes.cz. Bohužel tento den nelze nalézt vícevětný titulek alespoň na jednom serveru, který by bylo možné porovnat s jiným na serveru druhém. Nicméně lze nalézt rozdílné referování o stejné věci, přesněji o výsledku hokejového zápasu odehraného bez Jágra. *Zvládli to i bez Jágra, chválil hráče kouč*, takto o hře českých hokejistů psal portál iDnes.cz a autor Jaroslav Martínek, na Novinkách však bylo vše jinak: *Hokejisté byli bez Jágra poloviční, shodli se odborníci*. Článek opět od ČTK

uveřejněný na Sport.cz.

Na iDnes.cz bylo celkem osm zpráv s vícevětým titulkem, pouze jedna z nich se nenacházela ve sportovní sekci. Jednalo se o zprávu z kulturní sekce od externí autorky Hany Ulmannové: *Láska má různé podoby. I ta lesbická*. Pro nesportovní zprávy se dostáváme na 2,5 procentní zastoupení vícevětých titulků. Jinak převažují věty jednoduché, rozvitě (např.: *Reportérovi nabídli prostitutku podvodníci*). Užívání vět jednoduchých rozvitých převažují i na Novinkách. Ve sportovní rubrice iDnes.cz je zastoupení ve výši 16,27 %.

4.3 PRVNÍ TÝDEN AKTUÁLNĚ.CZ – 1. 11. - 7. 11. 2005

Start Aktuálně.cz byl naplánován na úterý 1. 11. 2005. U ostatních serverů nebyly pozorovatelné žádné větší změny v souvislosti s nástupem nového zpravodajského portálu.

2005 - listopad	Celkem	vícevětčné tit.	%
Novinky.cz	551	3	0,54
iDnes.cz	451	33	7,31
Aktuálně.cz	416	7	1,68

Tabulka č. 5

Novinky stále uváděly krátké stabilní titulků a iDnes.cz měl rozdělen server na sportovní a všeobecně zpravodajskou část. Celkové počty zpráv se na jednotlivých serverech příliš nelišily. Nejméně zpráv během týdne vydalo nově vzniklé Aktuálně.cz. Aktuálně.cz začínalo se starším redakčním systémem. Jeho nastavení umožňovalo titulek o maximální délce 40 znaků.³⁵ Pouhých sedm vícevětých titulků s necelým dvouprocentním zastoupením v celém souboru titulků dokazuje snahu užívat spíše kratší věty, podle Simony Holecové z Aktuálně.cz se hojně užívaly věty ve formě: *Policie: Vše je vyřešeno*, než *Vše je vyřešeno, řekla policie*.³⁶ Forma titulku s dvojtečkou nahrává dalšímu dělení na více vět a odpovídá formě příběhu.

Nejvíce titulků publikoval portál Novinky.cz, kde lze poprvé za sledované období vypočítat užití vícevětých titulků. Jedná se o necelé procento v zastoupení celkového počtu. Ze tří titulků, které byly vícevěté se dva nacházejí ve sportovní rubrice a jeden v kulturní. Jeden z takto užitých titulků splňuje i kritéria pro expresivní podobu: *Potvrzeno! Proti Norům i s Nedvědem*. Jak uvádí Mistrík, titulek nabývá expresivního charakteru s užitím vykřičníku či otazníku. Zbylé dva titulků mají užitý otazník: *Nezdolná Sparta? Na to zapomeňte* a *Joost Zwagerman: Amsterdam? Uvolněná atmosféra je pryč*. První titulek tedy také je expresivní. Druhý titulek s citací rozhovoru také dle Mistríkova dělení splňuje hodnocení pro expresivní titulek.

³⁵ Viz příloha č.2 – Rozhovor se Simonou Holecovou.

³⁶ Viz tamtéž

Druhý největší počet zpráv vydal server iDnes.cz. 451 zpráv, z nichž 33 bylo vícevětných. Přes sedm procent vícevětných je méně než v předešlém období, ale méně je i vydaných zpráv. I toto období přineslo více zpráv ze sportovní rubriky, přesněji 267. Zbylých 184 náleželo ostatnímu zpravodajství. Rozdíl v zastoupení vícevětných titulků ve všeobecném a sportovním zpravodajství je značný. Pouze tři titulky náležely do zpravodajství, které se netýkalo sportu. Z toho jeden z nich: *Taškařice s Rathem. Přijde další?*, náleží do rubriky názorů. Nicméně titulky názorů jsou v této práci také brány v potaz, protože jsou uváděny na hlavních stranách online periodik, a také proto že jejich autory jsou novináři patřící ke stejné redakci.

První týden Aktuálně.cz zveřejnilo 416 s celkem sedmi vícevětnými titulky. Jedná se o necelé dvouprocentní zastoupení. Titulky jsou jinak spíše strohé, přecházející rovnou k tématu článku. Za povšimnutí stojí fakt, že na Aktuálně.cz nebyly zprvu vůbec zveřejňovány články ze sportovní rubriky. Oproti ostatním serverům je více zpráv z rubriky ekonomické, během týdne byl jejich počet na 130 člancích. Důležitou informací je, že Aktuálně.cz mělo v počátku svého působení smlouvu s agenturou Reuters.³⁷

4.3.1 POROVNÁNÍ JEDNOHO DNE – STŘEDA 2. 11. 2005

U všech pozorovaných serverů byly opět zaznamenány vyšší počty titulků, než je průměr na týden. Aktuálně.cz a iDnes.cz průměr převyšují 20, potažmo 14 titulků. Novému portálu se nedařilo plnit plánovaných 120 zpráv denně. Každopádně ve středu 2. 11. 2005 nový server nezaznamenává ani jeden vícevětný titulek, stejně

2. 11. 2005	Celkem tit.	vícevětné	%
Aktuálně.cz	78	0	0
iDnes	77	5	6,49
Novinky	99	0	0
Tabulka č. 6			

tak Novinky.cz. Novinky zveřejnily 122 krátkých aktualit a 99 zpráv s jiným titulkem. Portál iDnes.cz měl ze 77 titulků hned pět vícevětných, což dělalo šest a půl procenta. Vícevětné titulky byly, již tradičně, zastoupeny ve větší míře ve sportovní rubrice. Čtyři z nich patřily právě tam a pouze jeden náležel domácímu zpravodajství.

Jedna z mála zpráv, která se týká stejné agendy, je z domácího zpravodajství a jedná se o politickou zprávu. Tehdejší předseda ČSSD Jiří Paroubek oznámil možnou kandidaturu Davida Ratha za jeho stranu. iDnes.cz titulek zpracoval formou souvětí: *Rath by mohl kandidovat za ČSSD, oznámil Paroubek*. Podoba titulku na Novinkách byla formou citace: *Paroubek: Rath by mohl kandidovat za ČSSD*. Na Aktuálně.cz nebyl věnován prostor

³⁷ <http://www.lupa.cz/tiskove-zpravy/aktualne-cz-startuje-dnesni-pulnoci/>

vnitrostranickým věcem: *Klaus svolil a Rath bude ministrem*. Toto datum se ještě nevědělo, zda David Rath bude ministrem a zda bude, jako bývalý poslanec za ODS, kandidovat za ČSSD. Je vidět, že servery tvořily rozdílný obsah, aby obsáhly co nejširší publikum.

4.4 PŮL ROKU EXISTENCE PORTÁLU AKTUÁLNĚ.CZ - 1. 5. 2006 - 7. 5. 2006

V květnu 2006 opět probíhalo hokejové mistrovství světa, o kterém referovaly všechny tři portály. Počty zpráv na Aktuálně.cz se dostaly na průměrných 125 zpráv denně, čímž se server přiblížil původním očekáváním. Portál zaznamenal největší počet zpráv během týdne a užil i větší počet vícevětých titulků než v předchozím období. I tak se dostává pouze na tříprocentní zastoupení vícevětých titulků. Jejich užití je napříč rubrikami, neplatí, že by

2006 - květen	Celkem tit.	vícevěté tit.	%
Novinky.cz	525	2	0,38
iDnes.cz	323	16	4,95
Aktuálně.cz	879	32	3,64

Tabulka č. 7

v jedné rubrice jejich užívání převažovalo. Toto období již Aktuálně.cz zařazuje sportovní články, a i u nich lze sledovat titulky s užitím více vět: *Pojede*

Rossi F1? Rozhodne se v červnu.

Pro server iDnes.cz platí, že většina titulků s více větami patří do sportovní sekce a nejinak tomu je i prvních sedm dní května 2006. Ze 16 takových titulků hned 15 patří sportovní sekci a pouze jeden se objevuje mimo. Jde o názor Viliama Bucherta, který již v roce 2006 patřil ke zkušeným novinářům: *A kdyby Jacques nebyla Jacques? Bylo by ticho.* Na iDnes.cz opět převažuje počet sportovních zpráv. Celkem jich portál publikoval 209 na 118 ze sekce zpravy.iDnes.cz. Na Novinkách je počet titulků během jednotlivých týdnů téměř neměnný a opět užívají vícevěté titulky. Nejedná se o masové užívání takových titulků, ale lze ho již pozorovat. Ze dvou exemplářů jeden náleží do sportovní sekce. Novinky.cz vydaly 525 zpráv, plus dalších téměř šest set krátkých aktualit převážně přebraných od ČTK.

4.4.1 POROVNÁNÍ JEDNOHO DNE - STŘEDA 3. 5. 2006

Všechny servery opět mírně překročily průměrný počet titulků na den vypočítaný z celkového počtu zpráv za týden. Nejvíce Novinky.cz,

3. 5. 2006	Celkem tit.	Vícevěté tit.	%
Aktuálně.cz	138	6	4,34
iDnes.cz	65	8	12,31
Novinky.cz	106	1	0,94

Tabulka č. 8

jejichž průměrný počet na den vycházel na 75. Největšího procentuálního zastoupení během dne dosáhl iDnes.cz s 12procentním zastoupením titulků s více větami, což vysoce převyšuje denní zastoupení. Z osmi vícevětých titulků jich sedm patří sportovní rubrice a jeden, již zmíněný, mimo sportovní rubriku byl vydaný právě ve středu. Titulek s více větami na Novinkách se také týká napadení političky: *Jacques: Bil mě v autě i na oddělení. Bil mě i do rozkroku*. U titulku spatřujeme užití citace a v ní užití více vět. Na rozdíl od článku se stejným tématem na portále iDnes.cz lze vidět na první pohled, že článek je zpravodajský oproti publicistickému: *A kdyby Jacques nebyla Jacques? Bylo by ticho* (iDnes). Aktuálně.cz se tomuto tématu zcela vyhnulo. Nicméně lze najít společné téma Aktuálně a Novinek. Aktuálně užilo vícevětý titulek: *EU trestá Srby. Za svobodu Mladiče*. Lze spatřit příběhový styl, v první větě se říká, co se stalo a ve druhé důvod. Pod článkem je podepsaná Simona Holecová, tou dobou i editorka Aktuálně.cz. Novinky pojali titulek jako souvětí, kdy se v první větě oznamuje, co se stalo a ve druhé dochází k analýze dalšího vývoje: *EU přerušila rozhovory o přidružení Srbska, zemi hrozí vládní krize*. Záměna čárky za tečku v titulku na novinkách by ke změně výpovědní hodnoty nedošlo.

4.5 NOVÝ SERVER PO ROCE PROVOZU – 1. 11. – 7. 11. 2006

Rok po spuštění serveru již patřil server Aktuálně.cz mezi nejnavštěvovanější zpravodajské portály mezi českými poskytovateli zpravodajství. Všechny tři servery navýšily počet svých titulků během týdne. Aktuálně.cz a iDnes.cz měly srovnatelný počet vícevětých

2006 - listopad	Celkem tit.	vícevěté tit.	%
Novinky.cz	643	3	0,46
iDnes.cz	641	42	6,55
Aktuálně.cz	981	43	4,38
Tabulka č. 9			

titulků, ale vzhledem k celkovému nižšímu počtu titulků u iDnes.cz došlo právě na tomto serveru k většímu procentuálnímu zastoupení vícevětých nadpisů.

V minulých obdobích šlo u iDnes.cz spatřit tendenci v psaní vícevětých titulků převážně ve sportovním zpravodajství. Nejenže první týden listopadu 2006 se zvedl počet sledovaných titulků, zvedlo se i jejich zastoupení mimo sportovní sekci. Zatímco v dřívějších letech užíval portál iDnes.cz vícevěté titulky ve všeobecném zpravodajství sporadicky, nyní se dostává na 12 titulků z 226. V zastoupení 5,31 % se jedná o vyšší zastoupení vícevětých titulků, než jaké bylo za celý sledovaný týden v květnu 2006. U sport.iDnes.cz je zastoupení vícevětých titulků ještě větší, 7,22 %. Po sečtení obou serverů se dostáváme na celkem 641 a 6,55 % užití vícevětých ze všech. Celkový počet zpráv je na iDnes.cz nejvyšší právě tento týden.

Novinky.cz měly v tomto období také nejvyšší počet titulků za všechna sledovaná období. Celkem 643 zpráv a tři vícevětne titulky. Zastoupení titulků s více větami není ani nejmenší, ani největší. Ze tří patří dva do sportovní rubriky a jeden je převzat od ČTK v rámci domácího zpravodajství. Server stále zveřejňoval krátké příspěvky přebírané od ČTK, toto období bychom jich napočítali 666. Autor uveden jeden titulek, který nebyl zveřejněn ve středu, takže by se nedostal do další části: *Armstrong: Maratón už nikdy! I když možná...* Další z titulků, který patří do sportovní části portálu, lze vidět jeho expresivitu. Užití citace je v pořádku, expresivního charakteru titulek nabývá užitím vykřičníku a aposiopese. Novinky.cz užívají mimo jiné i souvětí, ale největší zastoupení mají věty jednoduché, dvojčlenné.

V tomto období je pozorovatelný celkový nárůst počtu zpráv. Při bližším pohledu na umístění titulků s více větami je zřejmé, že hlavně na portálu iDnes.cz jsou zařazovány do sportovní rubriky. Aktuálně.cz zaznamenává mírné zvětšení zastoupení vícevětých titulků, ale na rozdíl od iDnes.cz není ani jeden z těchto titulků uveden ve sportovní rubrice.

4.5.1 POROVNÁNÍ JEDNOHO DNE – STŘEDA 1. 11. 2006

Rok po nástupu Aktuálně.cz zaznamenáváme na portálu iDnes.cz nejvyšší počet zpráv během jednoho dne, kromě zcela prvního sledovaného období. Opět došlo k překročení průměrného počtu zpráv na den, o osm titulků (průměr 91,5 titulků na den). Rozdíl v procentuálním zastoupení vícevětých titulků během týdne a dne je

1.11.2006	Celkem tit.	Vícevětne tit.	%
Aktuálně.cz	152	11	7,23
iDnes.cz	99	7	7,07
Novinky.cz	105	1	0,95

Tabulka č. 10

takřka minimální. Aktuálně.cz již překračuje průměr 120 zpráv denně, který si stanovilo před začátkem svého působení. Dostalo se na průměr 140 zpráv denně, takže počet 152 titulků překračuje a potvrzuje, že ve středu vychází více zpráv, než v jiné dny. Na procentuální zastoupení převyšuje iDnes.cz jen o desetiny procent. Ze všech vícevětých titulků, které byly během týdne na Aktuálně.cz zveřejněny, byla vydána ve středu celá jedna čtvrtina. V porovnání s iDnes.cz ani jeden z vícevětých titulků nepatří do sportovní rubriky a pouze jeden je veden pod názory. Na portálu spolupracujícím s Mladou Frontou Dnes je ze sedmi titulků s více větami hned pět, které mají na starosti sportovní novináři. Situace na serveru Novinky.cz je velice podobná předchozímu období. Zpráv je více, než je průměr zpráv na den (průměr 91,8) a o jednu méně než předchozí sledovaný den v květnu 2006. Jeden vícevětý titulek odpovídá téměř jednomu procentu ze zveřejněných titulků.

Kvůli rozdílné agendě redakcí se společné zprávy hledaly těžko. Dostatek zpráv na

podobné téma lze nalézt ve sportovních rubrikách, dokonce došlo k nalezení totožného titulku u dvou serverů: *Salfického ve Spartě doplní Duba, Příkryl odchází do Ústí*. Novinky.cz přiznaly autorství ČTK, Aktuálně.cz uvedlo jako autora sebe sama. U těchto dvou portálů lze pozorovat stejné téma s jiným titulkem. Novinky.cz užívají citaci, kterou užívali již v předchozích letech: *Mourinho: rozhodčí chrání hráče Barcelony*, zatímco Aktuálně.cz v tomto případě užívá jednoduchou větu: *Výkon rozhodčího v Barceloně zklamal*. Další zmíněný titulek se objevil na všech třech serverech, Novinky a Aktuálně opět užily stejný titulek, se kterým zprávu vydala ČTK. iDnes informace rozšířilo a pozměnilo titulek: *Columbus už nestojí o Balaštika. Vrátí se?* Užití dvou vět zde nesplňuje předpoklad příběhovosti, ale nabádá ke spekulaci s výsledkem, zda se hráč vrátí či ne. Lze pozorovat persvazivní charakter otázky užití v nadpise. Našly se i zprávy, které se netýkají sportu a všechny servery o nich pojednávaly. Jako prvním bude uvedeno, jak s titulkem naložilo Aktuálně.cz: *Kerry se omluvil za hanlivý výrok na adresu vojáků USA v Iráku*. Užití citace v titulku je oblíbené napříč sledovanými servery, portál iDnes.cz zvolil taktéž citaci: *Učte se, jinak skončíte v Iráku, strašil Kerry studenty*. Novinky.cz zpracovali titulek bez užití přímé citace: *Bushe rozčilila poznámka, že "špatní studenti skončí v Iráku"*. Portály Novinky.cz a iDnes.cz zvolily pro zpracování tohoto titulku souvětí, zatímco Aktuálně zvolilo větu jednoduchou přesahující 40 znaků, které měla redakce k dispozici v začátcích. Dalším společné, které se týkalo alespoň dvou serverů, je článek z černé kroniky. Jak na iDnes.cz, tak na Aktuálně.cz je titulek zpracován do souvětí. Na Aktuálně.cz je za autora označena redakce, na iDnes.cz je autorem novinář se zkratkou cen. Titulky jsou si na první pohled velmi podobné a užívají principu příběhu, kdy druhá věta rozvíjí první: *Vlak srazil v Prostějově na přejezdu dvě dívky, jedna zemřela*, uvedlo Aktuálně.cz, zatímco iDnes.cz zvolil kratší variantu: *Vlak srazil dvě školačky, jedna z dívek zemřela*.

4.6 ROK A PŮL PO SPUŠTĚNÍ AKTUÁLNĚ.CZ – 1. 5. – 7. 5. 2007

V posledním sledovaném období dojde ke stejnému pozorování jako v obdobích předchozích. Sledování bylo ukončeno v tomto termínu, protože v dalším intervalu půl roku již server Aktuálně.cz neodebíral zprávy od ČTK. Sledované zpravodajské portály neměly

2007 - květen	Celkem tit.	vícevětňé tit.	%
Novinky.cz	367	1	0,27
iDnes.cz	517	29	5,61
Aktuálně.cz	871	80	9,18

Tabulka č. 11

podobné podmínky a to bylo tedy zvoleno jako důvod konce sledování změny větné skladby. Velká část titulků je přebraná společně se zprávou od

ČTK, či jen minimálně upravena. Kromě toho přinesl první květnový týden zmenšení počtu zpráv oproti poslednímu období v listopadu 2006. K poklesu počtu zveřejněných zpráv došlo u všech tří serverů. Novinky se dostaly na nejmenší počet zveřejněných zpráv z období, které byly sledovány, na pouhých 367, což je v průměru 52,4 zpráv na den. Aktuálně.cz se svými 871 zprávami a průměrem 124 zpráv na den splnilo svůj cíl 120 zpráv denně.

Nejvíce vícevětých titulků, a to jak procentuálně, tak v celých číslech, měl portál Aktuálně.cz. S 80vícevětými byl takřka každý desátý titulek složen ze dvou vět oddělených tečkou. V procentech se jednalo o 9,18 ze všech titulků. Na iDnes.cz bylo zastoupení vícevětých těsně pod šestiprocentní hranici. Titulků s dvěma a více větami bylo 29 a na 517 titulků se jednalo o 5,61 %. Novinky.cz, s nejmenším počtem titulků za celou dobu, zařadili jeden titulek s více větami.

Květen 2007 byl měsícem mistrovství světa v hokeji, všechny servery zvýšily počet zpráv, které se týkaly hokeje. Server iDnes.cz měl na probíhající mistrovství zřízenou speciální rubriku. Stejně tak tomu bylo na Aktuálně.cz, portál Novinky.cz zařazení rubriky pouze o mistrovství světa v hokeji vynechal.

Co se týče zařazení vícevětých titulků do rubriky, tak na serveru iDnes.cz se jen minimum titulků s více větami objevilo mimo sportovní rubriku. Z 29 titulků to byly tři, jeden v sekci názorů a dva v zahraničním zpravodajství. Naopak na Aktuálně.cz pouze čtyři titulky patřily do sportovní sekce, zbylých 76 byly zveřejněny napříč všemi rubrikami. Novinky.cz vydaly pouze jednu zprávu s vícevětým titulkem, která patřila do sekce zpráv o hardwaru.

Na serveru iDnes.cz lze spatřit tíhnutí autora Jaroslava Martínka k psaní vícevětých titulků. Jednalo se o zpravodaje portálu speciálně pro mistrovství světa v hokeji. Celých 11 vícevětých titulků z 26 ve sportovním oddílu jich napsal právě tento autor. Dalších 25 zpráv uveřejnil v jednoduchých, nebo v souvětích. Téměř každý třetí titulek od tohoto autora byl vícevětý. V dřívějších obdobích nebyly články od toho autora zaznamenány. Nebylo zaznamenáno ani podobně vysoké zastoupení od jednoho autora.

4.6.1 POROVNÁNÍ JEDNOHO DNE – STŘEDA 2. 5. 2007

2. 5. 2007	Celkem tit.	vícevěté	%
Aktuálně.cz	145	13	8,96
iDnes.cz	87	3	3,44
Novinky.cz	76	0	0

Tabulka č. 12

Poslední středa, která je porovnávána, nepřinesla velké změny v psaní titulků s více větami. Redakce Aktuálně.cz

držela nejvyšší počet denně zveřejněných zpráv a opět o cca 20 titulků překročila denní průměr týdne. Průměr byl 124,4 zpráv a počet zveřejněných se dostal na 145. Portál iDnes.cz

poměrně stabilně zveřejňoval od 60 do 100 zpráv. Průměrem na den bylo 73,8 zpráv, takže 87 vydaných zpráv se shoduje s tím, že ve středu portály vydávají více zpráv, než je průměr počtu zpráv na den za týden. Stejně tomu bylo i na serveru Novinky.cz, kde denní průměr byl 52,4 zpráv a zveřejněno bylo 76 zpráv.

Nejvyšší procentuální zastoupení vícevětých titulků vykázal server Aktuálně.cz, kde celkem 13 vícevětých zpráv bylo téměř devět procent ze všech titulků. Tedy skoro každý desátý titulek byl složen z vět rozdělených tečkou. Ze tří vícevětých titulků na serveru iDnes.cz se všechny tři titulky vyskytovaly ve sportovní rubrice. Tyto titulky napsal již zmíněný autor Jaroslav Martínek. Novinky.cz ani jeden ze 76 středečních titulků nerozšířily na dvě a více vět rozdělené tečkou. U Novinek je zajímavostí, že došlo k omezení sportovních článků.

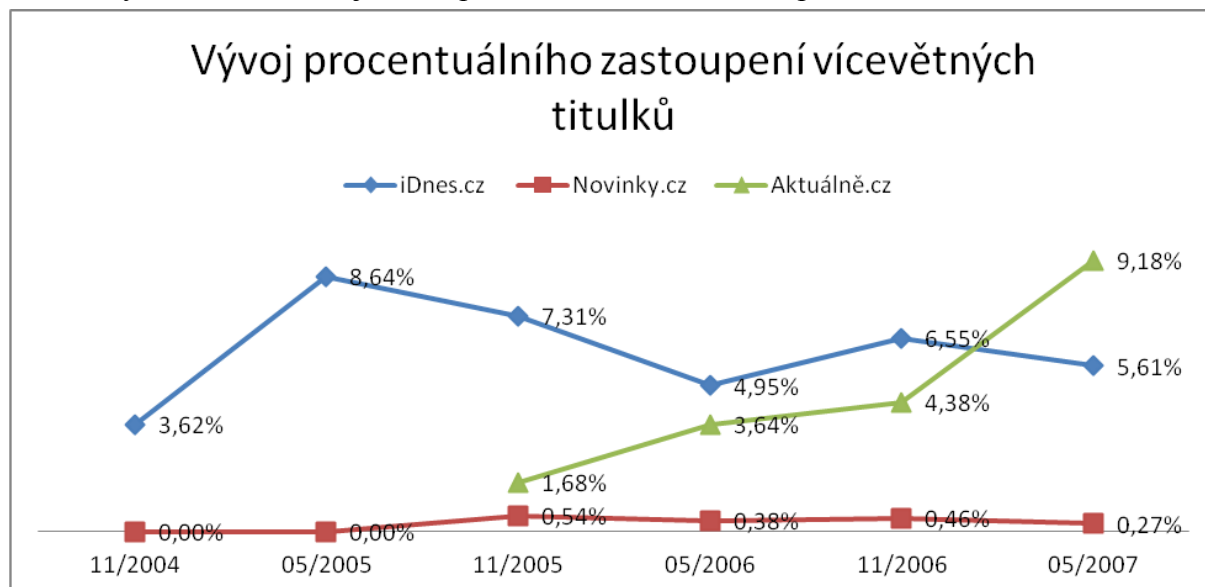
Tématem, kterému se věnovaly všechny servery, bylo věznění Radovana Krejčíře. Aktuálně.cz v duchu podrobnějšího sledování kauz zveřejnilo hned čtyři články, které postupně řeší okolnosti kolem Krejčíře. Aktuálně přebírá i článek od konkurenta iDnes: *iDnes: Soud v JAR odročil rozhodnutí o vazbě Radovana Krejčíře*. Zpravodajský portál iDnes.cz řešil ohledně Radovana Krejčíře zcela jinou zprávu: *Za Krejčířem vyrazí ministerská delegace z Čech*. A nakonec Novinky.cz, které přináší podobnou zprávu jako Aktuálně: *Jihoafriický soud zatím nechal Krejčíře ve vazbě*. Za zmínku stojí vícevětý titulek zveřejněný portálem Aktuálně.cz, který se týkal pozadí Krejčířova útěku: *Z čeho Krejčíř žil? Z utajeného majetku z Česka*. Užití otázky v titulku má persvazivní charakter, ostatní servery se rozhodly pro věty jednoduché, které sdělují hlavní informace snazším způsobem.

Další téma, které se vyskytlo na stránkách Aktuálně a Novinek je o ČEZu a jeho skupování vlastních akcií. Novinky.cz přináší v titulku jasnou a krátkou informaci: *ČEZ začal na burze skupovat vlastní akcie*. Aktuálně.cz již informaci rozšiřuje a v první větě nepíše informaci zcela přesně: *ČEZ začal kupovat sám sebe. Dal čtvrt miliardy*. Lze vidět důraz na částku. Pavel Tomášek, nynější šéfredaktor Aktuálně.cz, říká, že někdy editoři chtějí užitím více vět zdůraznit nějaké sdělení textu.³⁸ To se děje právě v tomto případě. V podobném duchu je titulek, jehož variace se objevily na iDnes.cz a na Aktuálně.cz. Na portálu Aktuálně.cz lze opět pozorovat snahu zdůraznit část sdělení, a to i za pomoci optického rozdělení pomocí tečky: *V USA vykolejil vlak s raketami NASA, šest zraněných*. Titulek v podání iDnes.cz zdůrazňuje jinou informaci bez použití interpunkčních znamének: *Vlak s raketami pro NASA vykolejil na spadlém mostě*.

³⁸ Viz příloha č. 3 – Rozhovor s Pavlem Tomáškem

5 ZÁVĚR

Práce předkládá analýzu zpravodajských částí tří nejlivnějších zpravodajských portálů u nás a soustředí se převážně na výskyt vícevětých titulků. V závěrečné kapitole se prezentují grafy o vývoji počtu zpráv během týdne a také o vývoji procentuálního zastoupení sledovaných titulků. Je zřejmé, že portál Aktuálně.cz začal opravdu ve větší užívat vícevěté

titulky. Ač se jejich užívání zaznamenalo již dříve, jednalo o velmi malé zastoupení, nebo o užívání ve větší míře v rámci sportovní rubriky. A právě Aktuálně.cz začalo vícevěté titulky užívat mimo sportovní zpravodajství. Největšího zastoupení se titulky dočkaly u článků z tuzemských kauz. Na přiloženém grafu lze vidět, že na Novinkách nedošlo v užívání vícevětých titulků k téměř žádnému posunu. Jejich redakční manuál radí autorům psát krátké titulky. Pro portál iDnes.cz žádný takový manuál neexistuje³⁹ a přesto je užívání titulků s více větami mnohonásobně vyšší, než tomu je na Novinkách. Jak říká Pavel Tomášek z Aktuálně.cz, může jít o návyk editora.⁴⁰

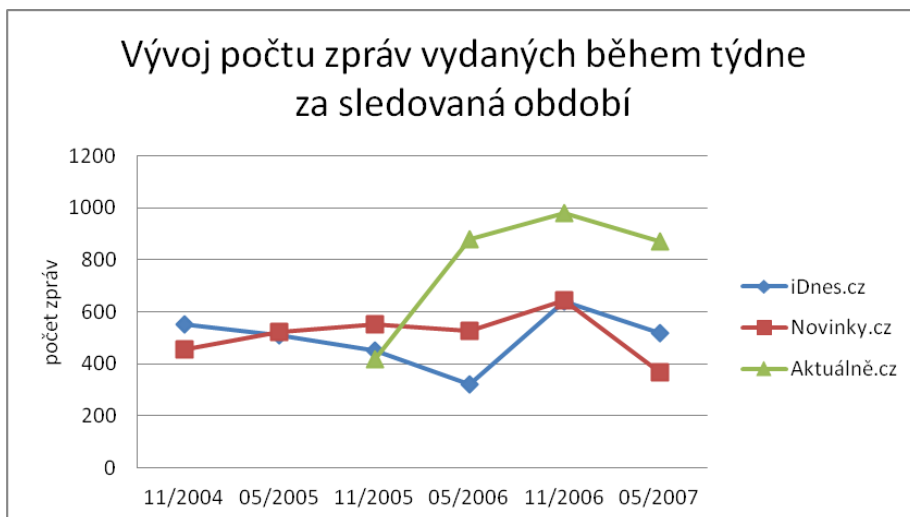
Hypotéza, že nástup portálu Aktuálně.cz znamenal v prvních měsících po jeho nástupu rozmach vícevětých titulků, potvrzena nebyla. Častější užívání titulků s více větami je třeba portálu přiznat, avšak jeho největší konkurenti, Novinky.cz a iDnes.cz nijak nereagovali a i přesto zaznamenávaly vyšší návštěvnosti, než nově vzniklý server.

³⁹ Viz příloha č. 4 – Rozhovor s Markem Dvořáčkem

⁴⁰ Viz příloha č. 3 – Rozhovor s Pavlem Tomáškem

V této práci si autor povšiml dvou důležitých faktů. Prvním je, že i když portál iDnes.cz užíval vícevětne titulky v poměrně velkém zastoupení, téměř vždy procenta výskytu zvedala sportovní sekce. Až nástup Aktuálně.cz znamenal častější užívání vícevětých titulků ve všeobecném zpravodajství. Avšak tento trend nepronikl na sledované zpravodajské portály.

Rozhodně se nedá říci, že by server Aktuálně.cz zásadním způsobem ovlivnil českou internetovou žurnalistiku ve stylu psaní titulků. Redakce Aktuálně.cz

v posledních letech brojí proti nadbytečnému užívání vícevětých titulků.⁴¹

Z rozhovorů s autory online komunikátů vyplynulo, že primární motivací je snaha vtěsnat do titulku co nejvíce informací a snaha vytvořit z titulku mikropříběh. Krátkými rozbory titulků se podařilo dokázat, že titulky jsou tak opravdu skládány.

Během šesti zkoumaných týdnů na iDnes.cz a Novinky.cz a čtyř na Aktuálně.cz se objevilo celkem 9204 titulků. Jedná se o finální číslo po vyřazení stabilních titulků na Novinky.cz (*Aktualita a časový údaj*) a po vyřazení opakujících se titulků na serveru Aktuálně.cz. V celém souboru se nacházelo 357 vícevětých titulků, což v celkovém procentuálním zastoupení dělá 3,87 %.

Největší průměrný počet zpráv na den zaznamenal server Aktuálně.cz v prvním listopadovém týdnu 2006, kdy průměrný počet zpráv na den byl 140. Naopak nejmenší průměrný počet zpráv na den byl zaznamenán první týden v květnu 2006 na zpravodajském portále iDnes.cz, jednalo se o průměr 46 zpráv na den při celkovém počtu 323 zpráv během týdne.

Rozborem návštěvnosti zpravodajských portálů se autor dobral ke skutečnosti, že dochází nárůstu reálných uživatelů u všech online deníků.

Při bližším pohledu na dvojevětne titulky se lze dobrat k závěru, že se nejedná o bulvarizační snahy autorů, nýbrž o snahu dostat do titulku příběh, který čtenáře přichytí

⁴¹ Viz příloha č. 3 – Rozhovor s Pavlem Tomáškem

k titulku a donutí přečíst celý článek. Budoucnost titulků s více větami záleží pouze na serverech, které je používají. U Aktuálně.cz je možné spatřit vzestupnou tendenci v zastoupení vícevětých titulků, ale například Novinky.cz podobných titulků takřka neužívají a čtenářů mají dostatek. Novináři portálu iDnes.cz zřejmě příliš vícevěté titulky neřešili a užívala je hlavně jejich sportovní část. Tak jako tak, všichni oslovení novináři se shodují na tom, že titulky obsahující více vět přežijí, jen se jich nesmí nadužívat. Kde je ovšem hranice nadužívání titulků, to sami nezodpověděli. Slovy Simony Holecové, editorky Aktuálně.cz: *Rozkouskované titulky řeší ponejprv novináři a studenti žurnalistiky, nikoli čtenáři.*⁴²

⁴² Viz příloha č. 2 – Rozhovor se Simonou Holecovou

6 SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY

Literatura

- ALBRECHTOVÁ, Barbova.: Funkce titulků v online žurnalistice. Bakalářská práce, Univerzita Palackého, Olomouc 2011.
- BALABÁNOVÁ, Jana: Novinové titulky z hlediska syntaktického. Bakalářská práce, MUNI, Brno 2009.
- BARTOŠEK, Jaroslav: Novinové titulky. In: *Jazyk a jeho užívání: sborník k životnímu jubileu profesora Oldřicha Uličného*. Editor Iva Nebeská, Alena Macurová. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 1996, 315 s. ISBN 80-858-9919-1.
- BARTOŠEK, Jaroslav: *Žurnalistika : úvod do studia*. Olomouc : Středisko distančního vzdělávání UP, 1997 130 s.
- Prof. BEČKA, J.V. *Jazyk a styl novin*. 1. vydání. Praha: Vydavatelství a nakladatelství novinář, 1973.
- Prof. BEČKA, J.V. *Stylistika zpravodajství*. Praha: SPN, 1980.
- BEDNÁŘ, Vojtěch. *Internetová publicistika*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 210 s. *Žurnalistika a komunikace*. ISBN 978-802-4734-521.
- ČECHOVÁ, Marie. *Současná česká stylistika*. Vyd. 1. Praha: ISV, 2003, 342 p. ISBN 80-866-4200-3.
- JAVŮREK, Adam: Základy online žurnalistiky. In: *Mediální teorie a praxe: sborník příspěvků*. 1. vyd. Editor Vladimír Polách. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, 103 s. ISBN 978-80-244-2056-1.
- KÁLAL, Jan: Expanze a přesun televizní zpravodajství na internet. Str. 135 – 144. In.: *Žurnalistika v informační společnosti: digitalizace a internetizace žurnalistiky : proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky*. Editor Barbora Osvaldová, Alice Němcová Tejkalová. Praha, 2009, 195 s. ISBN 978-802-4616-841.
- KOLEKTIV, Přemysl Hauser a. *Slovník jazykovědné terminologie k učebnicím českého jazyka pro základní školy*. Brno: Nová škola, 2001. ISBN 978-807-2890-323.
- KRÍSTEK, Václav. *Současné novinové titulky*. *Naše řeč*. 1973, roč. 56, č. 5. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=5724>
- MACHÁČKOVÁ, Eva. *K sémanticko-syntaktické výstavbě novinových titulků*. *Slovo a slovesnost*. 1985, roč. 46, č. 3.
- MISTRÍK, Josef.: *Štylistika*. Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1985, 582 s.
- REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. vyd. 1. Praha: Portál, 2004. ISBN 90-7178-926-7.
- SHATURY, Amr Ahmed. *Titulky v psané publicistice (srovnávací studie)*. *Naše řeč*. 1999, roč. 82, č. 2. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7500>

- SRPOVÁ, Hana. K aktualizaci a automatizaci v současné psané publicistice. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita, 1998, 168 s. Spisy Filozofické fakulty Ostravské univerzity, č.110/1998. ISBN 80-704-2490-7.
- ŠMÍD, Milan: Zpravodajství internetové žurnalistiky. In: OSVALDOVÁ, Barbora a Alena LÁBOVÁ. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, 155 p. ISBN 80-246-0248-2.
- VESELKA, M.: Titulky současného denního tisku. Diplomová práce, MUNI, Brno 2007.

Internetové

- KOBÍKOVÁ, Zuzana: Hypertext. <http://rpm.fss.muni.cz/Revue/Heslar/hypertext.htm> (14.5.2012)
- Kolik domácností v ČR má doma internet?, ČSÚ. http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/kolik_domacnosti_v_cr_ma_pocitac_a_internet (14.5.2012)
- ON-LINE: Náš čas přijde! křikli extremisté v Břeclavi a poslechli policii. Týden.cz. http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/on-line-nas-cas-prijde-krikli-extremiste-v-breclavi-a-poslechli-policii_232078.html (6.5.2012)
- ČT24 dodává zkrácené reportáže zpravodajskému serveru Aktuálně.cz. www.digizone.cz. Potůček, Jan. <http://www.digizone.cz/clanky/ct24-dodava-reportaze-serveru-akutalne-cz/> (12.5.2012)
- VIDEO: Otvíráme dveře iDnes.cz (aktualizováno). www.idnes.cz. <http://redakni.blog.idnes.cz/c/130288/VIDEO-Otvirame-dvere-iDNEScz-aktualizovano.html> (2.4.2012)
- Očekávané album Rufuse Wainwrighta je na světě. Poslechněte si ukázky. www.idnes.cz, Bezr, Ondřej. http://kultura.idnes.cz/ukazky-z-alba-rufuse-wainwrighta-d4h-/hudba.aspx?c=A120423_123609_hudba_ob (12.5.2012)
- Chybné rozhodnutí nebo průtahy možná soudci zaplatí ze svého. ČT24. <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/176643-chybn-rozhodnuti-nebo-prutahy-mozna-soudci-zaplati-ze-sveho/> (14.5.2012)
- VIDEO: Veselý si v NBA vytvořil střelecké maximum, Washington znovu zvítězil. www.sport.cz. <http://www.sport.cz/ostatni/micove-sporty/clanek/424818-video-vesely-si-v-nba-vytvoril-strelecke-maximum-washington-znovu-zvitezil.html> (14.5.2012)
- Frigmanská: Začaly jsme hrát, až když jsme se zbavily nervozity. www.idnes.cz, Seidl, Jiří. http://sport.idnes.cz/frigmanska-zacaly-jsme-hrat-az-kdyz-jsme-se-zbavily-nervozity-p6y-/volejbal.aspx?c=A120123_1720993_volejbal_ten
- První legonaut se dostal na hranice vesmíru. Podívejte se. www.idnes.cz, Šťáštka, Tomáš. http://zpravy.idnes.cz/prvni-legonaut-se-dostal-na-hranice-vesmiru-podivejte-se-pez-/zahranicni.aspx?c=A120127_121157_zahranicni_ts (15.5.2012)
- FOTOSTORY: Hasiči vyprošťovali nákladák z pole. www.idnes.cz. http://zpravy.idnes.cz/fotostory-hasici-vyprostovali-nakladak-z-pole-fl7-/krimi.aspx?c=A051101_105221_krimi_nel (13.5.2012)

- Recenze: Jak nejlíp prodat Portmanovou a Johanssonovou. [www.aktualne.cz](http://www.aktualne.centrum.cz/kultura/film/clanek.phtml?id=620625), Hejdová, Irena. <http://aktualne.centrum.cz/kultura/film/clanek.phtml?id=620625> (12.5.2012)
- EXKLUZIVNĚ: Poslechněte si nové album Leonarda Cohena. www.novinky.cz, Dvořák, Stanislav. www.novinky.cz/kultura/256978-exkluzivne-poslechnete-si-nove-album-leonarda-cohena.html (10.5.2012)
- DOKUMENT: Já, níže podepsaný, činím tuto výpověď. www.idnes.cz. http://zpravy.idnes.cz/dokument-ja-nize-podepsany-cinim-tuto-vypoved-fqf-/krimi.aspx?c=A051031_195902_prilohy_pat (15.5.2012)
- Když se dva perou... Na ropném embargu vůči Íránu může vydělat Čína. www.idnes.cz, Hájek, Adam. http://zpravy.idnes.cz/kdyz-se-dva-perou-na-ropnem-embargu-vuci-iranu-muze-vydelat-cina-pw4-/zahranicni.aspx?c=A120123_132323_zahranicni_aha (13.5.2012)
- Víte, kde žije šest Leninů? Přece v Indii. www.aktualne.cz. <http://aktualne.centrum.cz/veda/clanek.phtml?id=491> (12.5.2012)
- SPECIÁL: Hnus v obchodech. www.idnes.cz. http://zpravy.idnes.cz/special-hnus-v-obchodech-0wx-/domaci.aspx?c=A051101_133828_prilohy_ton (3.4.2012)
- O nás – [centrumholdings.cz](http://www.centrumholdings.cz). http://www.centrumholdings.com/o-nas/?utm_source=aktualne.centrum.cz&utm_medium=footer (13.5.2012)
- o iDnes.cz. http://www.mafra.cz/cs/default.asp?y=mafra_all\cs_produkty-a-sluzby_idnes-cz.htm&menu= (13.5.2012)
- Historie firmy. <http://onas.seznam.cz/cz/o-firme/historie-firmy/> (13.5.2012)
- Návštěvnost serverů – Výzkumy a data. <http://mam.ihned.cz/navstevnost-serveru/> (3.5.2012)
- Google v Česku zvítězil nad Seznamem, poprvé v historii. www.aktualne.cz, Skálová, Veronika. <http://aktualne.centrum.cz/ekonomika/penize/clanek.phtml?id=687697> (4.5.2012)
- ČTK vypověděla smlouvu s Aktualně.cz. www.lupa.cz, Miklík, Aleš. <http://www.lupa.cz/zpravicky/ctk-vypovedela-smlouvu-s-aktualne-cz/> (13.5.2012)
- Aktualně.cz a Lidovky.cz: nové online zprávy spuštěny! www.lupa.cz, Ambrož, Jan. <http://www.lupa.cz/clanky/aktualne-cz-a-lidovky-cz-nove-online-zpravy-spusteny/> (13.5.2012)
- iAudit zamítl stížnost iDnes. www.lupa.cz, Zeman, Mirek. <http://www.lupa.cz/clanky/iaudit-zamitl-stiznost-idnes/> (13.5.2012)
- NetMonitor je na vrcholu. www.lupa.cz. <http://www.lupa.cz/tiskove-zpravy/netmonitor-je-na-vrcholu/> (13.5.2012)
- Novinky.cz mají nový kabát. www.lupa.cz, Staniček, Petr. <http://www.lupa.cz/clanky/novinky-cz-maji-novy-kabat/> (12.5.2012)
- Ceny Křišťálové Lupy 2006 uděleny. www.lupa.cz, Antoš, David. <http://www.lupa.cz/clanky/kristalova-lupa-svatek-ceskeho-internetu/> (14.5.2012)
- Redakce MF DNES a iDNES.cz spojily síly. www.lupa.cz. <http://www.lupa.cz/tiskove-zpravy/redakce-mf-dnes-a-idnes-cz-spojily-sily/> (14.5.2012)

PŘÍLOHY

Seznam příloh

1. Rozhovor s Davidem Macháčkem
2. Rozhovor se Simonou Holecovou
3. Rozhovor s Pavlem Tomášem
4. Rozhovor s Markem Dvořáčkem

Příloha č. 1 - Rozhovor s Davidem Macháčkem

Jaká je funkce titulku s více větami?

Titulek s tečkou působí dynamičtěji. Vytváří iluzi mikropříběhu. Část před tečkou má obvykle charakter částečně zamlčené informace, jakoby naznačuje. Část za tečkou podává vysvětlení. Pracuje se tak s osvědčeným principem používaným při otevření článků - něco naznačíme, ale nedopovíme. Tím čtenáře nutíme pokračovat ve čtení, aby se dozvěděl pointu, řešení, klíčovou informaci.

Proč tedy vznikly podobné titulky?

Titulky s tečkou vznikly proto, aby mikropříběhem a zdáním iluze lákaly čtenáře ke kliknutí a otevření celého článku. Titulek s tečkou umožňuje, alespoň v představách editorů, malé jazykové hříčky (bohužel skoro vždy trapné či infantilní). Na obranu editorů - dříve všichni pracovali v tištěných novinách (99% z nich v Hospodářských novinách). Tam mohli atraktivitu titulku ovlivňovat velikostí písma, počtem řádků, použitím nadtitulku, celkovým layoutem. O to všechno na webu přišli, formátování je jednotné, prakticky bez výjimek, grafika je silně typizovaná. Zbyl proto jen jazyk. A hříčky s tečkou jsou jedním z jazykových nástrojů.

Jakou věštíte titulcům s tečkou budoucnost?

Titulky s tečkou jsou manýra. Všimněte si, že úplně stejné sdělení vznikne i ve chvíli, kdy z titulku tečku odstraníte. Někdy je potřeba upravit slovosled, ale někdy ani to ne.

Existoval v začátcích nějaký manuál pro psaní titulků?

Když Aktuálně vznikalo, žádný takový manuál na titulky nebyl. Pracovalo se ale s jinou věcí - monitorování provozu na stránkách umožňovalo ve velmi krátkých intervalech cca 1 - 5 minutové úseky sledovat aktuální návštěvnost stránek a proklikávání jednotlivých článků. Editoři podle toho ihned měnili titulky a sledovali, jaký vliv na návštěvnost stránek to má. Velmi rychle poznali nudný titulek, který nelákal ke kliknutí a během několika vteřin ho přepsali. A sledovali, jak čtenáři zareagují. Pravidla se tak utvářela empiricky...

Kdo patřil mezi první autory užívající titulky s tečkou?

Mezi "tečkové průkopníky" podle mé paměti patří: Simona Holecová, Tomáš Netočný a Bronislav Pavlík.

Příloha č. 2 – Rozhovor se Simonou Holecovou

1. Jak vnímáte užívání titulků, které obsahují 2 a více vět?

Obecně vzato mi nijak nevadí. A především málokdy posuzuji titulek podle počtu vět. Mnohem podstatnější je samo sdělení titulku, nikoli jeho formální členění (čárky, tečky, dvojtečky).

Osobní zkušenost, kterou jsem po šesti letech ve funkci šéfredaktorky na Aktuálně.cz udělala, zní: Rozkouskované titulky řeší ponejprv novináři a studenti žurnalistiky, nikoli čtenáři.

Co naopak tzv. „běžný čtenář“ řeší, je přifukování titulků. Snaha nalákat titulkem na jalový obsah. Rozpor mezi titulkem a tím, co je v textu. Nepřesnosti (loupež není krádež apod.). Zkrátka přehmaty, které nám rozhodně neslouží ke cti, ale kterým se podle mého soudu v běžném provozu online média nedá úplně zabránit.

Osobně nemám ráda „výkřiky“, tj. sdělení nějaké emoce („Hrůza-dvojtečka“; Šok-dvojtečka“,

„Konec-dvojtečka“); což je ale spíše praktika v tabloidech. Pevně věřím, že u nás byste je nenašel. V bulváru pak samozřejmě najdete vícevěté titulky jako „Šok: Odešla! Blíží se rozvod? Milenec říká ano“. Ale má smysl řešit Blesk nebo Aha! ?

2. Z jakého důvodu užíváte/neužíváte titulky obsahující 2 a více vět?

Na Aktuálně.cz to začalo starším redakčním systémem, který umožňoval psát titulky maximálně do 40 písmen (včetně mezer). To vám velmi zúží manévrovací prostor. Pokud je úspora liter mezi variantou „Policie:“ a „xxx, řekla policie“ více než šest písmen, pak prostě sáhnete po kratší možné verzi.

Jinak vás takto krátký titulek nutí psát holé věty. Jenže ty pro čtenáře nejsou příliš lákavé. V online médiu máte tu výhodu (a nevýhodu), že záhy vidíte, zda a kolik lidí si váš článek čte. A také poměrně přesně vidíte, zda úprava titulku z holé věty do nějaké trochu složitější formulace článku pomohla nebo ne.

Můj osobní názor je, že pokud mám kvalitní text, který zabíjí nepěkný titulek a kvůli neatraktivní formulaci si jej přečte méně lidí, pak je to špatně.

Zalistovala jsem do našich archivů, abych vám mohla dát nějaký příklad. Tedy - mohla bych vám jich dát spousty, ale jeden za všechny:

Na jaře 2006 jsme publikovali text Sabiny Slonkové ke korupční aféře ve státní strategické firmě Čepro.

Šlo o to, že se bývalý šéf Čepra Tomáš Kadlec v době, kdy chtěla skupina překupníků připravit stát o miliardy za benzín, zapletl s uprchlým miliardářem Radovanem Krejčířem. Od lidí z Krejčířova bezprostředního okolí přišly na Kadlecův účet v říjnu 2004 dva miliony korun.

Ke kauze jsme měli všechny potřebné podklady, informace od policie atd.

A teď, jak závažná zjištění předložit čtenářům? Pracujete s tím, že „uprchlý podnikatel Krejčíř“ je spojení skoro stejně dlouhé, jako může být sám titulek. S tím, že šéfa Čepro téměř nikdo jmenovitě nezná. Že potřebujete zmínit milionové toky. A ještě musíte titulek zformulovat dost opatrně, protože v kauze samozřejmě nebyl nikdo v té době souzen či odsouzen.

První varianta, kterou jsme zveřejnili, byla: „Lidé Krejčíře dali miliony šéfovi Čepra“. Sám vidíte, že je to poněkud komplikované sdělení, které nezmiňuje to podstatné. Že totiž člověk, kterého stát dosadil, aby spravoval státní majetek, je téměř jistě korupčník.

Takže jsme skončili u dvojteček a titulku „Kauza Krejčíř: muž státu dostal miliony“.

Typická ukázka toho, proč se na Aktuálně.cz začaly masivněji využívat různé tečkové, dvojtečkové vícevěté varianty.

3. Kdy a kde jste si poprvé zaregistroval/a užití vícevětého titulku?

To opravdu netuším. V médiích působím od roku 1997 a nepamatuji si, že bych někdy vícevěté titulky nevidala. Předpokládám, že jde ve velké míře právě o design, velikosti titulků (u papíru) a počty liter – kombinované se snahou o větší údernost sdělení.

4. Jaký byl, podle vás, důvod vzniku takových titulků?

V Aktuálně.cz viz odpověď na otázku č. 2. Nemůžu mluvit za ostatní.

5. Jak vidíte jejich užívání do budoucna?

Nepředpokládám, že by se mělo něco měnit.

6. Jaký je váš osobní názor na podobné titulky? Jedná se o bulvarizaci zpravodajství, snaha dostat do titulku „příběh“?

Otázka na bulvarizaci zpravodajství mi připadá zjednodušující. Přeci nejde o počty vět, ale o jejich obsah.

Zrovna v tuto chvíli máme na otvíráku homepage Aktuálně.cz titulek „Prvenství této sněmovny: Vazebně stíhaný a 2 odsouzení“. Je na něm něco bulvárního?

Druhá věc na téma bulvarizace: Opravdu si nemyslím, že seriózní média teď mají největší problém s tím, jak formulují titulky textů. Větší problém je s nedostatkem redakční kontroly, mnohde se publikují neověřené informace (typicky teď třeba iDnes a Novinky a příběh chlapce, kterého

nezmlátili Romové).

Příloha č. 3 – Rozhovor s Pavlem Tomáškem

Titulky obsahující dvě věty nejsou o nic lepší, ani horší než ty skládající se z věty jediné. Problémem může být pouze jejich nadužívání, resp. samoučelné užívání. V řadě případů se tak děje i u nás, s čímž se snažíme bojovat a takové užívání vícevětých titulků omezit. Důvodem pro vznik takového titulku může být často snaha editora zdůraznit v titulku jednu část jeho sdělení. Nedomnívám se, že by v převážné většině takových titulků šlo o záměrnou bulvarizaci, spíš může jít o editorský návyk či zlovyk.

Pozn. Pavlu Tomáškovu byly zaslány stejné otázky jako Simoně Holecové, odpověď přišla v takovéto koncentrované formě.

Příloha č. 4 – Rozhovor s Markem Dvořáčkem

1. Jak vnímáte užívání titulků, které obsahují 2 a více vět?

Snažíme se používat jich co nejméně.

2. Z jakého důvodu užíváte/neužíváte titulky obsahující 2 a více vět?

Zbytečně komplikují hlavní sdělení článku

3. Kdy a kde jste poprvé zaregistroval/a užití vícevětého titulku?

Setkávám se s nimi celou svou novinářskou kariéru, tj. od poloviny 90. let.

4. Jaký byl, podle vás, důvod vzniku takových titulků?

Aby bylo poselství v titulku co nejpřesnější.

5. Jak vidíte jejich užívání do budoucna?

Přežijí, protože když se použijí vhodně, dokážou přitáhnout čtenáře.

6. Jaký je váš osobní názor na podobné titulky?

Je to snaha dostat do titulku příběh.

7. Vzpomínáte na dobu, kdy se titulky „s tečkou“ začaly užívat ve větší míře?

Na iDNES.cz jsme s jejich hojnějším výskytem bojovali zhruba před 3-4 lety.

8. Máte v redakci něco jako manuál na psaní titulků?

Ne.